

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

HATAY SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7.	DENETİM BULGULARI	13
8.	EKLER.....	65

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu.....	4
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri	6
Tablo 7: HATSU'nun Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket.....	7
Tablo 8: Borç Stokunun Hesabı Tablosu.....	28
Tablo 9: Belediyelere Aktarılmayan Çevre Temizlik Vergisi	30
Tablo 10: Sözleşmeli Personel Eliyle Yürütülen Müdürlükler	55

KISALTMALAR

ABYS	Abone Bilgi Yönetim Sistemi
AŞ	Anonim Şirket
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
ÇTV	Çevre Temizlik Vergisi
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
HATSU	Hatay Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
No.	Numara
SCADA	Veri Tabanlı İzleme Ve Kontrol Sistemi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. 696 sayılı KHK Kapsamında İdare Şirketinde İşçi Statüsünde Çalıştırılan Personel İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması
2. Borçlu İdare ile Alacaklı Büyükşehir Belediyesinin Bilançoları Arasında Borçlanılan Tutarda Uyumsuzluk Bulunması
3. Peşin Ödenen Giderlerin Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemesi
4. Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi
5. Taşınır Mal Yönetmeliği Hükümlerine Uyulmaması
6. Taşınmazlara İlişkin Envanter, Kayıt ve Değer Tespit İşlemlerinin Tamamlanmaması

B. Diğer Bulgular

1. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
2. Su ve Kullanılmış Suların Uzaklaştırılması Bedellerinin Maliyetinin Altında Belirlenmesi
3. Avukatlık Vekâlet Ücretlerinin Üçüncü Bütçe Yılı Sonunda Gelir Kaydedilmemesi
4. Borçlanma Sınırının Aşılması
5. Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Zamanında Aktarılmaması
6. Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu Kararına Göre İdareye Devredilmesi Gereken Taşınmazların Büyükşehir Belediyesince Devrinin Yapılmaması
7. Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması
8. Fiilen İşyeri Olarak Faaliyet Gösteren Yerlerin Su Aboneliklerinin Mesken Olarak Belirlenmesi
9. Günübürlük Kiralanan Evlerin Abone Tipinin "İş Yeri" Olarak Uygulanmaması
10. İdarenin Devlet Su İşlerinden Kullanıma İzin Verilen Yer Altı Suyu Bilgisini Almamasından Dolayı Görevlerini Yerine Getirmede Zorluklar Yaşaması

11. İstisna Tutarını Aşan Çocuk Yardımının Prime Esas Kazanca Dâhil Edilmemesi
12. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması
13. Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Alınmaması
14. Kompanzasyon Sisteminin Bakım ve Onarımlarının Zamanında Yapılmaması Nedeniyle Reaktif Enerji Bedeli Ödenmesi
15. Mali Hizmetler Uzmanı ve Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı Kadrolarına Atamaların Yapılmaması
16. Mali Hüküm İçeren Yönetmelikler İçin Sayıştayın İstişari Görüşünün Alınmaması
17. Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi
18. Müfettiş ve Müfettiş Yardımcılığı Kadrolarına Atama Yapılmaması
19. Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine Dayanak Teşkil Eden Meclis Kararının Genel Nitelikte Olması
20. Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması
21. Sözleşmeli Personelin İdarenin Şirketine Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Atanması
22. Sözleşmeli Personelin Müdür Kadrolarında Vekâleten Görevlendirilmesi
23. Su Kayıplarını Azaltmaya Yönelik Bazı Faaliyetlerin Yerine Getirilmemesi
24. Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Alınmaması
25. Tam Zamanlı Olarak İstihdam Edilen Sözleşmeli Personelden İşsizlik Sigortası Primi Kesintisi Yapılmaması
26. Yeraltı veya Kaynak Sularından Elde Edilen Gelirlerden İlgili İlçe Belediyelerine Pay Aktarılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (HATSU), Hatay Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. HATSU 13.03.2014 tarihli ve 2014/6072 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş ve 31.03.2014 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Hatay il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler HATSU'nun hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna hüküm gereğince, HATSU da Hatay Büyükşehir Belediyesinin bağlı idaresi olduğundan 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabi bir mahalli idaredir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *"Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır."* hükmü gereğince HATSU faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dâhilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması

için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Hatay Büyükşehir Belediye Meclisi, HATSU Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Hatay Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en

en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Genel Müdürlüğün diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

Genel Müdürlükte çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

Genel Müdürlük hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	478	153
Sözleşmeli Personel	-	40
Kadrolu İşçi	237	96
Geçici İşçi	0	0
Toplam	715	289
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		1.656

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlandığından Hatay Büyükşehir Belediyesinin bağlı idaresi olan HATSU da

5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kanun'da yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, 27.05.2016 tarihli ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

HATSU'nun 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	48.436.960,00	-1.597.000,00	46.839.960,00	44.531.922,97	2.308.037,03	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	13.995.520,00	-506.200,00	13.489.320,00	7.217.356,75	6.271.963,25	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	33.430.000,00	299.412.520,00	83.030.866,92	415.873.386,92	401.580.557,85	5.943.228,19	8.349.600,88
04	Faiz Giderleri	0,00	33.408.000,00	457.705,29	33.865.705,29	33.801.168,23	64.537,06	0,00
05	Cari Transferler	0,00	534.000,00	-402.231,54	131.766,46	112.768,46	19.000,00	0,00
06	Sermaye Giderleri	143.549.000,00	198.211.000,00	-51.358.140,67	290.401.859,33	175.781.427,96	1.003.661,15	113.616.770,22
07	Sermaye Transferleri	0,00	1.000,00	375.000,00	376.000,00	375.000,00	1.000,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	30.000.000,00	-30.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		176.979.000,00	624.000.000,00	0,00	800.978.998,00	663.400.202,22	15.612.426,68	121.966.371,10

HATSU'nun 2021 mali yılı bütçesi ile 624.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 176.979.000,00 TL ödenek ile birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 800.978.998,00 TL olmuştur. Yıl içinde 663.400.202,22 TL bütçe gideri yapılmış, 15.612.426,68 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 121.966.371,10 TL ödenek ise 2022 yılına devretmiştir.

HATSU'nun 2021 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 624.000.000,00 TL ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise 470.100.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri karşılığı ile gösterilen 153.900.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe dengliği

sağlanmıştır.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	316.200.000,00	359.443.606,92	4.796.522,43	354.647.084,49	112,16
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	63.600.000,00	21.300.331,77	0,00	21.300.331,77	33,49
05- Diğer Gelirler	96.000.000,00	135.206.300,56	419.682,63	134.786.617,93	140,40
06- Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0%
09- Red ve İadeler	5.700.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	470.100.000,00	515.950.239,25	5.216.205,06	510.734.034,19	108,64

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %108,64 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%112,16) ve diğer gelirler (%140,40) beklenenin üstünde, alınan bağış ve yardımlar ise (%33,49) beklenenin çok altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	48.436.960,00	44.531.922,97	91,94
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	13.995.520,00	7.217.356,75	51,57
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	299.412.520,00	401.580.557,85	134,12
04- Faiz Gideri	33.408.000,00	33.801.168,23	101,18
05- Cari Transferler	534.000,00	112.768,46	21,12
06- Sermaye Giderleri	198.211.000,00	175.781.427,96	88,68
07- Sermaye Transferleri	1.000,00	375.000,00	37500,00
08- Borç Verme	1.000,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	30.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	624.000.000,00	663.400.202,22	106,31

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri %106,31 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mal ve hizmet alım giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar % 34,12 oranında aşılmıştır. Personel harcamalarına ilişkin gider kalemleri beklenenin seviyesine yakın, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri %51,57, cari transferler %21,12 oranıyla beklenenin altında gerçekleşmiştir.

HATSU'nun bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki

tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	227.046.944,04	293.385.814,37	359.443.606,92	29,22	22,52
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	0,00	1.920.362,43	21.300.331,77	0,00	1009,18
Diğer Gelirler	97.400.467,93	110.448.099,06	135.206.300,56	13,40	22,42
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	324.447.411,97	405.754.275,86	515.950.239,25	25,06	27,16
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	5.436.054,19	7.316.513,67	5.216.205,06	34,59	-28,71
Net Toplam	319.011.357,78	398.437.762,19	510.734.034,19	24,90	28,18

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 112.296.272,00 TL'lik (%28,18) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirleri 66.057.792,55 TL (%22,52), alınan bağış ve yardımlar 19.379.969,34 TL (%1009,18) ve diğer gelirler 24.758.201,50 TL (%22,42) artış göstermiş; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki artışın büyük oranda su hizmetlerine ilişkin mal ve hizmet satış gelirlerinin yükselmesinden, alınan bağış ve yardımlarda ki artışın Avrupa Birliği ve diğer proje yardımlarından, diğer gelirlerdeki artışın ise merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	44.038.955,98	45.320.400,25	44.531.922,97	2,91	-1,74
SGK Devlet Prim Giderleri	8.591.028,87	7.503.602,55	7.217.356,75	-12,66	-3,81
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	288.598.969,51	290.441.418,60	401.580.557,85	0,64	38,27
Faiz Giderleri	34.131.905,65	36.559.640,86	33.801.168,23	7,11	-7,55
Cari Transferler	0,00	0,00	112.768,46	0,00	0,00
Sermaye Giderleri	91.953.524,71	64.960.891,05	175.781.427,96	-29,35	170,60
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	375.000,00	0,00	0,00
Toplam	467.314.384,72	444.785.953,31	663.400.202,22	-4,82%	49,15

HATSU'nun bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 218.614.248,91 TL (%49,15) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında personel giderlerinin

788.477,28 TL (-%1,74), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 286.245,80 TL (-%3,81), faiz giderlerinin 2.758.472,63 TL (-%7,55) azaldığı görülmektedir. Mal alım ve hizmet giderlerinde 111.139.139,25 TL'lik (%38,27), sermaye giderlerinde 110.820.536,91 TL'lik (%170,60) artış olmuştur. Sermaye giderlerindeki artışın içme suyu ve kanalizasyon tesisi yapım giderlerinden kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın HATSU'nun faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 534.057.164,32 TL, Net Faaliyet Geliri 540.693.444,04 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 6.636.279,72 TL olarak gerçekleşmiştir.

HATSU'nun doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: HATSU'nun Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	HATSU'nun Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel AŞ	500.000,00	500.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

HATSU'nun muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu/gelir tablosu/kâr-zarar tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

Kanun uyarınca; üst yönetici kendi kurumlarının stratejik planlarının ve bütçelerinin makro düzeydeki plan ve programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, yürütülmesi ve izlenmesinden sorumludurlar ve bu sorumluluğun gereklerinin harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirilecektir. Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin

oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından üst yöneticileri ile diğer yöneticiler tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınmalıdır.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile de iç kontrolün; "kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme" bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Bu çerivede Genel Müdürlükte yapılan değerlendirmede;

- Organizasyon şemasının oluşturulduğu, görev ve çalışma yönetmeliklerinde, müdürlüklerin ve personelin görev, yetki ve sorumluluklarının belirlendiği, yetki devirlerinin ve sınırlarının belirlendiği,
- İdarenin Stratejik Planını, yıllık performans programlarını ve faaliyet raporlarını mevzuata uygun olarak hazırladığı,
- İç kontrol ve ön mali kontrole ilişkin usul ve esaslara göre harcama birimlerinde ve mali hizmetler biriminde yapılması gereken ön mali kontrolün yapıldığı,
- Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sisteminin bulunduğu, sistemin bilgi güvenliği ve yedekleme gereklerini sağlayacak şekilde çalıştığı, idarede veri kayıt ve dosyalama sisteminin

mevcut olduğu,

Ancak;

- İç kontrol sisteminin temel çalışması olan iş tanımları ve iş süreçlerinin hazırlanmasına yönelik çalışmaların başlamasına rağmen henüz tamamlanmadığı,
- Kamu iç kontrol standartlarına uyum eylem planının hazırlanmadığı,
- İdarenin kurumsal risklerini tespitiye yönelik çalışma yapmadığı,
- İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun oluşturulmadığı,
- İdarenin iç kontrol risklerini ve hassas görevlere ilişkin prosedürlerini belirlemediği,
- İdarede kamu görevlileri etik davranış ilkeleri ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları ile ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmasına rağmen yetersiz olduğu,

tespit edilmiştir.

İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik eki Kamu İdareleri İtibariyle İç Denetçi Sayıları Listesinde 28.10.2021 tarihinde yapılan değişiklikle HATSU için 3 iç denetçi belirlenmiş olmasına rağmen henüz iç denetçi ataması yapılamadığından İdarede iç denetim faaliyetinin bulunmamaktadır. Etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulabilmesini ve kanunen verilen görevlerin yerine getirilebilmesini teminen sistemin önemli bir unsuru olan iç denetçilerin ataması sağlanmalıdır.

İdarenin kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sistemi değerlendirildiğinde üst yönetim ve kurum personeli tarafından kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sisteminin yeterince sahiplenilmediği sonucuna varılmış olup etkin işleyen bir iç kontrol sisteminin kurulması için öncelikle çalışmaların üst yönetim tarafından sahiplenilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: 696 sayılı KHK Kapsamında İdare Şirketinde İşçi Statüsünde Çalıştırılan Personel İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile İdare şirketinde işçi statüsüne geçirilen ve doğrudan hizmet alım sözleşmesi çerçevesinde HATSU’da istihdam edilen işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu’nda 6552 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle idarelere 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının ödeme yükümlülüğü getirilmesiyle işçi alacağının garanti altına alınması amaçlanmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Temel kavramlar” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre, ihtiyatlılık kavramı gereği, muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı Yönetmelik’te belirtilen durumlarda karşılık ayrılması gerekmektedir.

Aynı Yönetmelik’in “Faaliyet sonuçları tablosu ilkeleri” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, koşullu yükümlülüklerden kaynaklanan ve kamu idarelerinden kaynakların çıkışına neden olabileceği güvenilir bir biçimde tahmin edilen tutarlar için karşılık ayrılacağı ve faaliyet sonuçları tablosuna yansıtılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 330’uncu maddesinde, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı’nın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı; 331’inci maddesinde, hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının 472 numaralı hesaba alacak, 630 Giderler Hesabı’na borç kaydedileceği, vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılan işçiler için kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı dolayısıyla anılan hesaplar itibarıyla muhasebede izlenmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, muhasebenin ihtiyatlılık kavramı gereği İdare tarafından bahsi geçen işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmaması nedeniyle mali rapor ve tablolarda, 372/472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ve 630 Giderler Hesabı doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

BULGU 2: Borçlu İdare ile Alacaklı Büyükşehir Belediyesinin Bilançoları Arasında Borçlanılan Tutarda Uyumsuzluk Bulunması

İdarenin, bağlı kuruluşu olduğu Büyükşehir Belediyesinden nakden almış olduğu ödünç/borç tutarlarına ilişkin muhasebe kayıtlarıyla Büyükşehir Belediyesinin alacak tutarına ilişkin muhasebe kayıtlarının birbirini tutmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinde; büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşlarının, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabileceği, bu şekildeki ödünç vermelerde ise faiz uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabının niteliğini düzenleyen 234'üncü maddesinde; bu hesabın diğer kamu idarelerine olan kısa vadeli mali borçlar ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamu idarelerine mali borçlar hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, ilgili mevzuatı çerçevesinde idarece nakit talebinde bulunulduğu, büyükşehir belediyesi tarafından söz konusu nakit taleplerinin karşılandığı ve buna ilişkin borç tutarlarının 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabında takip edildiği, ilgili hesabın mali yıl açılış kaydının 88.607.771,67 TL olduğu ve yılsonu itibarıyla söz konusu hesapların İdare bilançosunda 101.382.882,25 TL olarak yer aldığı,

Alacaklı idare olan Büyükşehir Belediyesinin ise HATSU'dan alacağının takip edildiği 132 ve 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabının yılbaşı açılış kaydının 315.508.024,73 TL olduğu, yılsonu itibarıyla söz konusu hesabın bilançoda 366.283.379,71 TL

olarak görüldüğü, dolayısıyla İdare ile Büyükşehir Belediyesi muhasebe kayıtları arasında yılsonu itibarıyla 264.900.497,46 TL'lik fark bulunduğu tespit edilmiştir.

Hatay Büyükşehir Belediyesinden alınan bilgidен hatalı muhasebe kaydının HATSU'dan kaynaklandığı, HATSU'nun 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabının 264.900.497,46 TL eksik olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç olarak idare tarafından alınan borçlara ilişkin muhasebe kayıtları ile büyükşehir belediyesinin muhasebe kayıtları arasındaki 264.900.497,46 TL'lik fark mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini olumsuz yönde etkilediğinden buna yönelik düzeltme kayıtlarının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Peşin Ödenen Giderlerin Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemesi

İdare tarafından kiralanan bazı taşınmazlara ilişkin kira bedellerinin üç aylık, yıllık ve beş yıllık peşin olarak ödendiği halde muhasebe kayıtlarında 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı ve 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabı kullanılmadan doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 144'üncü maddesinde; 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabının, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait olan peşin ödenmiş giderler ile duran varlıklar ana hesap grubundaki gelecek yıllara ait giderler hesabında kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalanların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in gelecek aylara ait giderler hesabın işleyişini düzenleyen 146'ncı maddesine göre, peşin ödenmiş giderlerden, içinde bulunulan aya ait olanların 630 Giderler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet döneminin gelecek aylarında tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına borç; ödenen tutarın tamamının 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Yönetmelik'in 217'nci maddesinde; 280 Gelecek yıllara ait giderler hesabının, dönem içinde ödenen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dâhil edilecek olan giderlerin izlenmesi için kullanılacağı, Yönetmelik'in gelecek yıllara ait giderler hesabının işleyişini düzenleyen 219'uncu maddesinde ise, 280 Gelecek yıllara ait giderler hesabında kayıtlı tutarlardan takip eden dönemde gider hesaplarına yansıtılması gerekenlerin, dönem

sonunda 280 Gelecek yıllara ait giderler hesabına alacak, dönen varlıklar ana hesap grubu içindeki 180 Gelecek aylara ait giderler hesabına borç kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde, taşınmaz kira bedellerinin üç aylık, yıllık ve beş yıllık peşin olarak ödendiği ancak ödenen 923.322,30 TL tutarın tamamının ödeme tarihi itibarıyla 630 Giderler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Muhasebenin dönemsellik kavramına aykırı olarak peşin ödenen kira bedellerinden içinde bulunulan aya ait olanların 630 Giderler Hesabına, faaliyet döneminin gelecek aylarında tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin ise 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına kaydedilmemesi sonucunda 2021 yılı Bilançosunda 180/280 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Giderler Hesapları, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

BULGU 4: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

İdareye tahsisli taşınmazların ilgili varlık hesaplarında izlenmediği ve muhasebe kaydının yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250 Arazi ve Arsalar Hesabının işleyişinin anlatıldığı "Hesabın işleyişi" başlıklı 189'uncu maddesinde;

"Tahsise konu edilen arazi ve arsalar tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir."

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 190'nci maddesinde;

"Yeraltı ve yerüstü düzenleri hesabı, herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır."

"Hesabın işleyişi" başlıklı 191'üncü maddesinde ise; *"Tahsise konu edilen yeraltı ve yerüstü düzenleri tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir. Ayrıca, varlığa ilişkin*

ayrılmış amortisman tutarı 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilir.”

hükümleri yer almaktadır.

Yine 27.04.2015 tarih ve 4167 sayılı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında, herhangi bir taşınmazı tahsisli kullanan ve kullandıran kurumların muhasebe kayıtlarını nasıl gerçekleştireceğine dair açıklamalar yapılmış ve örneklere yer verilmiştir. Aynı yazıda “1.3.Tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi” başlığı altında;

“ (...) Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500-Net Değer Hesabına (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştirilen ilgili muhasebe birimlerince yapılacaktır.” denildiğinden, taşınmaz tahsis eden ya da taşınmaz tahsisi sağlanan her iki taraftaki idarelerin muhasebe kayıtları açısından, 500 Net Değer Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar hesabının tahsis işleminin sonuçlarından etkilendiği açıktır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; taşınmazların yönetimi ve kontrolü için, idarelerce tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeninin bulunduğu ve bu şekilde kullanılan taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulmasının gerektiği değerlendirilmektedir. Tam açıklama kavramı, muhasebenin genel kabul görmüş bir ilkesi olup idare, bu kavram uyarınca varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarda yer almasını sağlamalıdır.

Ayrıca 02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in 5’inci maddesindeki *“Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilir.”* hükmü gereği ilgili taşınmazları tahsisli kullanan idarenin bunlara ilişkin rayiç değeri belirlemesi ve tahsis edene bildirmesi de gerekmektedir.

Yapılan incelemede İdareye tahsisli toplam 400 adet taşınmazın yukarıda yer verilen

mevzuat ve açıklamalar uyarınca, rayiç değerleri ile ilgili varlık hesaplarında izlenmesi gerekirken, buna yönelik muhasebe işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdareye tahsisi yapılan taşınmazların muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden Arazi ve Arsalar ile Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına borç ve Net Değer Hesabına alacak, ayrılmış amortisman tutarlarının Net Değer Hesabına borç, Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilerek muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebeleştirilmemesi sonucunda İdarenin 2021 yılı Bilançosunda 250.03 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500.12/13 Net Değer Hesabı itibarıyla, varlıkların İdarece belirlenmesi gereken gerçeğe uygun değerleri (rayiç değer) toplamı kadar hataya neden olmuştur.

BULGU 5: Taşınır Mal Yönetmeliği Hükümlerine Uyulmaması

Dayanıklı taşınırlara verilen numaraların ilgili olduğu taşınır üzerinde yazma, kazıma, damga vurma veya etiket (barkod) yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmediği ve yılsonunda yapılması gereken taşınır sayımının yapılmadığı görülmüştür.

a) Dayanıklı Taşınırlara Verilen Numaraların Taşınır Üzerinde Belirtilmemesi

18/01/2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 36'ncı maddesinde; giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği, bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtileceği, fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlem uygulanmayacağı; sicil numarasının üç grup rakamdan oluşacağı. birinci grup rakamın, taşınırın Dayanıklı Taşınırlar Defterinde ayrıntılı izlenmek üzere kaydedildiği taşınır kodundan; ikinci grup rakamın, taşınırın giriş kaydedildiği yılın son iki rakamından üçüncü grup rakamın ise taşınıra verilen giriş sıra numarasından oluşacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, dayanıklı taşınırlara verilen sicil numaralarının yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle hiçbir dayanıklı taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmediği tespit edilmiştir.

Dayanıklı taşınırların üzerinde sicil numaralarının belirtilmemesi taşınırların muhafazasını ve yönetilmesini zorlaştırmakta, Taşınır Mal Yönetim Hesabının doğru

verilmesini engellemektedir.

b) Dönem Sonu Taşınır Sayımlarının Yapılmaması

Taşınır Mal Yönetmeliği'nde ambar, kamu idarelerine ait taşınırların kullanıma verilinceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edildiği yer şeklinde tanımlanmış; Yönetmelik'in "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden ve kayıtlarının bu Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu ve bu sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği düzenlenmiştir.

Taşınırların muhafazası ve kontrolüne ilişkin olarak Yönetmelik'in 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan kamu görevlilerinin bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak zorunda olduğu; aynı maddenin beşinci fıkrasında, taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle sebep oldukları kamu zararları hakkında, 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiş olup 6'ncı maddenin dördüncü fıkrasında ise, taşınır kayıt yetkililerinin taşınırların ambarda muhafazasından ve buldukları yerde kontrolünden sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Diğer yandan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmasında, yıllarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımlarının yapılacağı, taşınır sayımlarının harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt yetkilisinin de katılımıyla en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından gerçekleştirileceği, sayım kurulunun öncelikle, taşınır kayıt yetkilisince ambarda bulunduğu veya ambardan çıktığı halde belgesi düzenlenmediği ve kayıtları yapılmadığı belirtilen taşınırlara ilişkin işlemlerin yaptırılmasını sağlayacağı, Sayım Tutanağının "Kayıtlara Göre Ambardaki Miktar" sütununun, defter kayıtları esas alınarak doldurulacağı ve ambarlardaki taşınırların fiilen sayılarak ve bulunan miktarların Sayım Tutanağının "Ambarda Bulunan Miktar" sütununa kaydedileceği, akabinde oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında bulunan

taşınırların dayanıklı taşınırlar listeleri esas alınarak sayılacağı ve sayım sonuçlarının Sayım Tutanağında gösterileceği, kullanım amacıyla kamu görevlilerine taşınır teslim belgesiyle verilmiş olan taşınırlar için, sayım yapılmaksızın Sayım Tutanağının “Kayıtlara Göre Kişilere Verilen Miktar” sütunundaki bilgilerin dikkate alınacağı, kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğunun sağlanması ile sayım kurulu tarafından “Taşınır Sayım ve Döküm Cetvelinin” düzenleneceği, bu Cetvel ve eki sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgelerinin, taşınır kayıt yetkilisinin yıl sonu hesabını oluşturacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, taşınırların sene sonu sayımlarının ve sayım sonrası yapılacak işlemlerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince; yılsonlarında taşınır sayımları tam olarak yapılmalı; ardından sayım tutanakları düzenlenmeli buna bağlı olarak da taşınır sayım ve döküm cetveli hazırlanarak muhasebe kayıtları ile fiziki durum karşılaştırılmalıdır.

Sonuç olarak konu edilen taşınır işlemlerine yönelik eksiklikler taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesi, kullanılması ve kontrolünde zafiyetlere neden olacağı gibi taşınırların yılsonu mali tablolarında gerçeğe uygun, tam ve doğru gösterildiği yönünde de güvence oluşturmamaktadır.

BULGU 6: Taşınmazlara İlişkin Envanter, Kayıt ve Değer Tespit İşlemlerinin Tamamlanmaması

Genel Müdürlükçe hazırlanması gereken taşınmaz kayıt formlarının ve icmal cetvellerinin düzenlenmediği ve İdare adına tapuda kayıtlı taşınmazların değerlendirme çalışmalarının tamamlanmadığı görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmalllerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere bu Kanun'un 44, 45 ve 60'ncü maddelerine dayanılarak hazırlanan “Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik” 02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in “Kayıt ve kontrol işlemleri” başlıklı 5'inci maddesine göre kamu idareleri, mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilen ve elden çıkarılan taşınmazlarını, miktar ve değer olarak takip

etmek amacıyla kayıt altına alacaklardır. Taşınmazların hangi değerler üzerinden kayıt altına alınacağı ise yine 5'inci maddede açıklanmış olup buna göre "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazların" maliyet bedeli, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değer üzerinden kayıtlara alınacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak bu taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar ile tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazların, orta malları ve genel hizmet alanları başlığı altında yer alan taşınmazların ve de Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kayıt Şekli" başlıklı 7'nci maddesine göre kamu idarelerine ait taşınmazlar için "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu", "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu" ve "Sınırlı Ayni Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu"nun düzenlenmesi gerekmektedir. Kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan bu formlar taşınmaz icmal cetvelleri hazırlamak üzere mali hizmetler birimine gönderilir. Mali hizmetler birimince bu formlar konsolide edilerek bu Yönetmelik'in ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulur.

Yine Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde maliyet bedeli veya rayiç değerler üzerinden muhasebe kayıtlarına alınacak olan taşınmazların bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden kayıtlarının yapılacağı; fiili envanterlerinin emlak vergi değeri üzerinden en geç 30.09.2014 tarihine kadar tamamlanarak Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve cetvellere kaydedileceği; bu taşınmazlara ait bilgilerin muhasebe kayıtları yapılmak üzere muhasebe birimine gönderileceği, muhasebe biriminin de bu taşınmazları 01.10.2014 tarihinde muhasebe kayıtlarından çıkarıp fiili envanter üzerinden kayıtlara alacağı belirtilmiştir.

2014 yılında tamamlanan taşınmaz ve muhasebe kayıtları sonrası yine Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde "(...)Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanır" denilerek maliyet bedeli veya rayiç değer üzerinden kayıtlara alma işlemi için tamamlama tarihi öngörülmüştür. Dolayısıyla 31.12.2017 tarihine kadar tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli veya rayiç değeri üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde de taşınmazlar hakkında Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik

hükümleri doğrultusunda, bu maddede belirtilen esaslara göre işlem yapılacağı belirtildikten sonra Yönetmelik'in 188 ile 193'üncü maddeleri arasında taşınmaz varlıklara ilişkin işlemler muhasebe ilkeleri doğrultusunda açıklanmıştır.

Dolayısıyla 31.12.2017 tarihine kadar tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli veya rayiç değeri üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılan incelemede; 31.12.2017 tarihine kadar tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli veya rayiç değeri üzerinden kayıtlara alınmadığı, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanması gereken Taşınmaz Kayıt Formları ile İcmal Cetvellerinin düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Bu itibarla muhasebe kayıtlarına esas teşkil edecek olan envantere yönelik söz konusu formlar ve icmal cetvellerinin düzenlenmemesi, tapuda kayıtlı bulunan taşınmazlar için değerlendirme işlemlerinin tamamlanmaması sonucunda 2021 yılı Bilançosu, Maddi Duran Varlıklar Hesap grubunun, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabı itibarıyla doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, tapu kaydı ile mevcut kullanım şekli farklılık gösteren taşınmazlar olmasına rağmen cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi, "*Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi*" olarak tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde;

“(1) Kamu idareleri; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.” denilerek taşınmazların cins tashihlerinin yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, idarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan taşınmazlar olduğu tespit edilmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi amacıyla cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Su ve Kullanılmış Suların Uzaklaştırılması Bedellerinin Maliyetinin Altında Belirlenmesi

İdarenin asli geliri niteliğinde olan 2021 yılı su bedeli ve kullanılmış suların uzaklaştırılması bedelinin (KSUB) konut tarifelerinde Kanun ve Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak maliyet değerinin altında belirlendiği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un Ek 5’inci maddesinde mezkûr Kanun’un tüm büyükşehir belediyelerinde uygulanacağı belirtilmiş, Kanun’un “Tarife tespit esasları” başlıklı 23’üncü maddesinde ise “*Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranı esas alınır.*” hükmü yer almaktadır.

2560 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye istinaden hazırlanan ve HATSU Genel Kurulu tarafından onaylanan HATSU Tarifeler Yönetmeliği'nde de tarife tespiti ile ilgili ayrıntılı hükümlere yer verilmiş, abonelerden hangi bedellerin tahsil edileceği, bu bedellerde hangi unsurların yer alacağı ifade edilip gerçek değerlere dayanarak hesaplama yapılması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Gerek Kanun'da gerekse Kanun'a dayanılarak çıkarılan Yönetmelik'te abone türlerine

uygulanacak su satış tarifelerinin, yönetim ve işletme giderlerinin ve aktifleştirilemeyen yenileme, ıslah ve tevsi masraflarının toplamına Genel Kurul tarafından belirlenecek bir kar oranı ilave edilerek bulunmasının esas olduğu belirtilmiştir.

2560 sayılı Kanun'un Genel Kurul'un görevlerini belirten 6'ncı maddesinin f bendinde, su satışı ve kullanılmış suların boşaltılmasına ilişkin tarifeleri inceleyerek karara bağlamak, Genel Kurul'un görevleri arasında sayılmaktadır. Bu husus, aynı ifadelerle HATSU Kuruluş ve Yönetimine Dair Teşkilat Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesinde belirtilmektedir. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ise tarife belirlemeye ilişkin bu yetki kullanımının dayanması gereken esasları göstermektedir.

Yapılan incelemede; idare tarafından 2021 yılı için suyun maliyeti ile kullanılmış suların uzaklaştırılması maliyeti toplamının 5,38 TL/m³ hesaplanmış olmasına karşın HATSU Genel Kurulu tarafından konut aboneleri için su bedeli ile kullanılmış suların bedelleri 01.01.2021-31.07.2021 tarihi arasında 4,45 TL/m³'den 01.08.2021-11.11.2021 tarihi arasında 5,08 TL/m³'den 12.11.2021'den itibaren ise 4,06 TL/m³'den fiyatlandırıldığı, dolayısıyla İdare yönetimince maliyet değerlerine dayalı bir çalışma yapılarak HATSU Genel Kuruluna sunulmasına karşın Genel Kurulun tarife belirleme görevini, mevzuatta öngörülen hesaplamalara dayanmaksızın yetkisiz olarak kullandığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; HATSU Genel Kurulunun, tarife belirlemeye ilişkin görevini, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinde belirtildiği gibi, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kâr oranı esas alınarak yapılacak hesaplamaya dayalı olarak kullanması, hizmetlerin verimli bir şekilde sürdürebilmesi, daha kaliteli ve etkin bir şekilde hizmet sağlanabilmesi ve mevzuat hükümlerine uygun olması için zorunludur.

BULGU 3: Avukatlık Vekâlet Ücretlerinin Üçüncü Bütçe Yılı Sonunda Gelir Kaydedilmemesi

İdare lehine neticelenen dava ve icra takipleri nedeniyle elde edilen vekâlet ücretinin dağıtımdan sonra arta kalan dağıtımı yapılmayan tutarların üçüncü bütçe yılı sonunda idare bütçesine gelir kaydı yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Avukatlık ücretinin dağıtımı" başlıklı 82'nci maddesinde; belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin; avukatlara (49 uncu maddeye göre

çalıştırılanlar dâhil) ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümlerinin kıyas yolu ile uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin "Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümleri ile atıflar" başlıklı 18'inci maddesinde; 2/2/1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun'un yürürlükten kaldırıldığı ve diğer mevzuatta 1389 sayılı Kanuna yapılan atıfların bu Kanun Hükmünde Kararnameye yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

659 sayılı KHK'nin "Davalardaki temsilin niteliği ve vekâlet ücretine hükmedilmesi ve dağıtımı" başlıklı 14'üncü maddesi (2)'nci fıkrasında söz konusu ücretlerin dağıtım esasları belirlenmiş aynı fıkranın c) bendi de ise;

c) Yapılacak dağıtım sonunda arta kalan tutar, hukuk biriminde görev yapan ve (b) bendindeki tutarları dolduramayan hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara ödenir. Bu dağıtım sonunda arta kalan tutar üçüncü bütçe yılı sonunda ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedilir."

düzenlemesi yapılmıştır.

Bu düzenleme gereğince idarenin taraf olduğu davalar sonucu lehine hükmedilen vekâlet ücretleri yukarıda belirtilen madde çerçevesinde dağıtılacak, artan tutarlar ise üçüncü bütçe yılının sonunda idarenin bütçesine gelir kaydedilecektir.

Yapılan incelemede, HATSU lehine neticelenen dava ve icra takipleri nedeniyle elde edilen vekâlet ücretlerinin dağıtımı sonucunda arta kalan ve 333 Emanetler Hesabında izlenen toplam 36.982,36 TL'lik tutarın üçüncü bütçe yılı sonunda idarenin bütçesine gelir kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti uyarınca, söz konusu hatanın düzeltildiği bildirilmiş olsa da 2022 yılında yapılan işlemin 2021 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak vekâlet ücretlerinin dağıtımı sonucunda arta kalan tutarların üçüncü bütçe yılı sonunda gelir kaydedilmesi gerekirken kaydedilmemesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 4: Borçlanma Sınırının Aşılması

İdarenin borç stokunun, 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümlerine göre belirlenen sınırın üzerinde olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Borçlanma" başlıklı 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerinde;

"d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır. (...)

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır." hükmüne yer verilmiştir.

29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 521 sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2020 yılına ait olup çeşitli mevzuatlarda yer alan maktu hadler ile asgari ve azami miktarları belirtilmiş olan para ile ödenecek ceza miktarlarının artırılmasına dayanak teşkil eden yeniden değerlendirme oranı %9,11 olarak belirlenmiştir.

İçişleri Bakanlığının "Borçlanmalar" konulu 21.02.2005 tarih ve 45201 sayılı Genel yazısının dördüncü paragrafında; *"Borçlanma talebinde bulunan belediyeler toplam borç stoklarını hesaplamak veya tespit etmek amacıyla; Hazine Müsteşarlığı, Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü, ilgili Sosyal Sigortalar Kurumu İl müdürlüğü, İller Bankası Genel Müdürlüğü, ilgili vergi dairesi müdürlüğü ve ilgili TEDAŞ biriminden alacakları yapılandırılmış, kesinleşmiş veya diğer şekilde borç durumuna ilişkin belgelere göre gerekli hesaplamayı yaparak borçlanma talep dosyasına ekleyeceklerdir. Bu belgelere ilave olarak, belediyenin piyasaya ve personeline borcunun olup olmadığı, varsa borç miktarı belediye başkanı tarafından imzalanmak suretiyle ayrıca borçlanma talep dosyasına eklenecektir."* denilmek suretiyle borç stokunun belirlenmesinde, İller Bankası kredileri, banka kredileri, dış krediler, Hazineye olan borçlar ve tüm bunların faizleri ile birlikte, vergi ve Sosyal Güvenlik Kurumu borçlarının ve piyasa borçlarının da (bütçe emanetleri) dikkate alınması öngörülmüştür.

Bu haliyle, yukarıda sayılan kalemlerin toplanması suretiyle hesaplanan borç stoku, Belediyenin ya da bağlı idarelerinin kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranıyla arttırılan miktarını (büyükşehir belediyelerinde bu miktarın 1,5 katını) geçiyorsa belediyeler ve bağlı idareleri borçlanma yapamayacaktır.

2021 Yılı Bütçe Kanunu'nun "Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümler" başlıklı 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında da;

"22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca il özel idareleri ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar, 5302 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 5393 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında hesaplanan faiz dâhil borç limitinin hesaplanmasına dâhil edilir. Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali iş birliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ile SUKAP kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan borçlanmalarda söz konusu borç stoku limitine uyma şartı aranmaz."

denilmektedir.

Buna göre, 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen borçlanmalar da, Bütçe Kanunu'nun 13'üncü maddesi hükmü uyarınca borçlanma limitinin hesaplanmasına dâhil edilmiştir. Borç stoku limitine uyma şartı aranmayacak haller ise ayrıca belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Su ve Kanalizasyon İdaresinin borç stokunun 5393 sayılı Kanun'da belirtilen sınırın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Şöyle ki; HATSU'nun en son kesinleşmiş bütçe gelirleri 2020 yılı gelir kesin hesabına göre 398.437.762,19 TL olup 2020 yılı yeniden değerlendirme oranı olan %9,11 oranı ile arttırılması sonucu elde edilen rakam olan 434.735.442,32 TL borçlanma limitinin belirlenmesinde dikkate alınacaktır. Ancak 5393 sayılı Kanun gereğince büyükşehir belediyelerinde borçlanma limitine esas rakamın tespitinde bu

tutar 1,5 kat olarak uygulanacağından, Büyükşehir Belediyesinin bağlı kuruluşu olan HATSU'nun borçlanma limiti 2021 yılı için 434.735.442,32 TL'nin 1,5 kat artırılmış tutarı olan 652.103.163,48 TL uygulanacaktır.

Bununla birlikte, İdarenin, 2021 yılı bilançosunun pasifinde yer alan ve aşağıdaki tabloda ayrıntıları gösterilen tutarda borç yükümlülükleri bulunmaktadır.

Tablo 8: Borç Stokunun Hesabı Tablosu

Kısa ve Uzun Vadeli Hesap Kodu	Kısa ve Uzun Vadeli Hesap Adı	Kısa Vadeli Borçlar (TL)	Uzun Vadeli Borçlar (TL)
300-400	Banka Kredileri Hesapları	263.184.223,49	347.800.163,96
303-403	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesapları	252.164.919,60	3.217,64
309-409	Diğer İç Mali Borçlar Hesapları	0,00	0,00
310-410	Dış Mali Borçlar Hesapları	0,00	23.231.734,44
320	Bütçe Emanetleri Hesabı	232.177.892,43	0,00
360	Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	119.559,94	0,00
361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	889.571,72	0,00
368-438	Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesapları	0,00	0,00
381-481	Gider Tahakkukları Hesapları	77.856.944,43	13.716.269,13
Toplam		826.393.111,61	384.751.385,17
Genel Toplam			1.211.144.496,78
	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)		(-) 15.509.559,05
	Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA)		(-)111.323.433,26
	SUKAP Kapsamındaki Krediler (Faiz Dâhil)		-
	Limit Kapsamındaki Borç Stoku		1.084.311.504,47
	Borçlanma Sınırı		652.103.163,48
	Borçlanma Sınırı Aşılan Tutar		432.208.340,99

Bu itibarla, 2021 yılı borçlanma sınırı 652.103.163,48 TL olan Su ve Kanalizasyon İdaresinin, 1.084.311.504,47 TL tutarında borç stoku ile borçlanma sınırını aşmış olması 5393 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 5: Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Zamanında Aktarılmaması

İdare tarafından büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil edilen çevre temizlik vergileri (ÇTV) ile bu vergilerin zamanında ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zamlarının ilgili ilçe ve büyükşehir belediyesine zamanında aktarılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinin birinci fıkrasında belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; aynı maddenin yedinci fıkrasında su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisinin, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılacağı ve bu suretle tahakkuk eden verginin, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edileceği belirtilmiş olup su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisinin ise 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu maddenin dokuzuncu ve onuncu fıkralarında, su ve kanalizasyon idarelerinin, büyükşehir dâhilindeki her ilçe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde ödemesi gerektiği, yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktaracağı; tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği belirtilmiştir.

Bu hükümlere göre su ve kanalizasyon idareleri, büyükşehir ilçe belediyesi sınırları içerisinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini, takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili ilçe belediyeye bildirerek aynı süre içerisinde ödemekle yükümlü olduğu; yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktaracağı; idarelerin söz konusu ödemeleri belirtilen süre içerisinde yapmamaları durumunda bu tutarların ilgili belediyeler tarafından gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği açıktır.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tabloda ayrıntısı gösterilen toplamda 9.480.105,87 TL

tutarındaki ÇTV payının ilgili belediyelere aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: Belediyelere Aktarılmayan Çevre Temizlik Vergisi

ÇTV Dönemi	Belediyeler	Gönderilmeyen ÇTV (TL)
2021 Aralık Dönemi	Altınözü Belediye Başkanlığı	15.650,54
2021 Kasım Dönemi	Altınözü Belediye Başkanlığı	19.869,14
2021 Ekim Dönemi	Altınözü Belediye Başkanlığı	26.273,87
	Toplam	61.793,55
2021 Aralık Dönemi	Antakya İlçe Belediye Başkanlığı	432.521,95
2021 Kasım Dönemi	Antakya İlçe Belediye Başkanlığı	463.784,38
2021 Ekim Dönemi	Antakya İlçe Belediye Başkanlığı	560.130,54
	Toplam	1.456.436,87
2021 Kasım Dönemi	Arsuz Belediye Başkanlığı	120.160,81
2021 Aralık Dönemi	Arsuz Belediye Başkanlığı	94.398,03
2021 Ekim Dönemi	Arsuz Belediye Başkanlığı	108.082,51
	Toplam	322.641,35
2021 Kasım Dönemi	Belen Belediye Başkanlığı	46.444,76
2021 Ekim Dönemi	Belen Belediye Başkanlığı	48.889,13
2021 Aralık Dönemi	Belen Belediye Başkanlığı	33.967,27
	Toplam	129.301,16
2022 Aralık Dönemi	Defne Belediye Başkanlığı	155.516,45
2021 Kasım Dönemi	Defne Belediye Başkanlığı	164.194,31
2021 Ekim Dönemi	Defne Belediye Başkanlığı	227.228,05
	Toplam	546.938,81
2021 Aralık Dönemi	Dört Yol Belediye Başkanlığı	205.164,63
2021 Kasım Dönemi	Dört Yol Belediye Başkanlığı	171.118,61
2021 Ekim Dönemi	Dört Yol Belediye Başkanlığı	170.245,32
	Toplam	546.528,56
2021 Kasım Dönemi	Erzin Belediye Başkanlığı	47.004,51
2021 Aralık Dönemi	Erzin Belediye Başkanlığı	41.314,01
2021 Ekim Dönemi	Erzin Belediye Başkanlığı	54.749,52
	Toplam	143.068,04
2021 Kasım Dönemi	Hassa Belediye Başkanlığı	57.055,76
2021 Aralık Dönemi	Hassa Belediye Başkanlığı	45.133,60
2021 Ekim Dönemi	Hassa Belediye Başkanlığı	45.146,75
	Toplam	147.336,11
2021 Aralık Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	423.637,28
2021 Kasım Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	456.101,36
2021 Ağustos Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	514.353,51
2021 Eylül Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	454.488,18
2021 Ekim Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	574.104,64
2021 Haziran Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	476.926,07
2021 Mayıs Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	416.702,38
2021 Nisan Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	146.389,94
2021 Şubat Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	179.186,05
2021 Temmuz Dönemi	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı	457.966,29
	Toplam	4.099.855,70
2021 Aralık Dönemi	İskenderun Belediyesi	304.054,25
2021 Kasım Dönemi	İskenderun Belediyesi	345.431,33
2021 Ekim Dönemi	İskenderun Belediyesi	408.235,49
	Toplam	1.057.721,07
2021 Aralık Dönemi	Kırıkhan Belediyesi	140.133,74
2021 Kasım Dönemi	Kırıkhan Belediyesi	111.929,66
	Toplam	252.063,40
2021 Aralık Dönemi	Kumlu Belediye Başkanlığı	4.065,82
2021 Kasım Dönemi	Kumlu Belediye Başkanlığı	5.538,15
2021 Ekim Dönemi	Kumlu Belediye Başkanlığı	7.967,01
	Toplam	17.570,98
2021 Aralık Dönemi	Payas Belediyesi Başkanlığı	56.354,21
2021 Kasım Dönemi	Payas Belediyesi Başkanlığı	54.529,34
2021 Ekim Dönemi	Payas Belediyesi Başkanlığı	41.637,53
	Toplam	152.521,08

2021 Aralık Dönemi	Reyhanlı Belediye Başkanlığı	84.676,81
2021 Kasım Dönemi	Reyhanlı Belediye Başkanlığı	99.070,33
2021 Ekim Dönemi	Reyhanlı Belediye Başkanlığı	78.045,26
	Toplam	261.792,40
2021 Aralık Dönemi	Samandağ Belediye Başkanlığı	69.880,27
2021 Kasım Dönemi	Samandağ Belediye Başkanlığı	80.114,22
2021 Ekim Dönemi	Samandağ Belediye Başkanlığı	81.716,48
	Toplam	231.710,97
2021 Aralık Dönemi	Yayladağı Belediye Başkanlığı	11.717,17
2021 Kasım Dönemi	Yayladağı Belediye Başkanlığı	16.560,35
2021 Ekim Dönemi	Yayladağı Belediye Başkanlığı	24.548,30
	Toplam	52.825,82
	Toplam	9.480.105,87

Sonuç olarak, İdarenin ek bir mali yükü karşılamaını önlemeyi teminen konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği Çevre Temizlik Vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının ilgili ilçe ve büyükşehir belediyesine belirtilen sürelerde aktarması gerekmektedir.

BULGU 6: Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu Kararına Göre İdareye Devredilmesi Gereken Taşınmazların Büyükşehir Belediyesince Devrinin Yapılmaması

Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca HATSU'ya devredilmesine karar verilen 237 adet taşınmazın, bu karara rağmen Büyükşehir Belediyesince devrinin yapılmayarak tahsis edildiği görülmüştür.

6360 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile Hatay İlinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere Hatay Büyükşehir Belediyesi kurulmuş ve bu ilin il belediyesi olan Antakya Belediyesi büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Kanun'un Geçici 1'inci maddesinde bu Kanundaki devir, tasfiye ve paylaştırma işlemlerini yürütmek üzere vali tarafından, bir vali yardımcısının başkanlığında, valinin uygun göreceği kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve ilgili belediye başkanlarının katılımıyla devir, tasfiye ve paylaştırma komisyonu kurulacağı, büyükşehir belediyesine dönüşen il belediyesi ile tüzel kişilikleri kaldırılan belediye, köylerin sahip olduğu her türlü taşınır, taşınmaz malları ve personelinin komisyon kararıyla ilgisine göre büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri ile bağlı kuruluşlar arasında paylaşılacağı belirtilmiştir.

HATSU Genel Müdürlüğü 30.04.2021 tarih ve 2685 sayılı yazısıyla, Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresine devrine karar verilen ancak sehven Büyükşehir Belediyesine devredilen 415 adet parselin, Hatay Büyükşehir Belediyesinden talep edilmesi üzerine konu Hatay Büyükşehir meclise intikal etmiştir. 24.05.2021 Tarihli ve 115 sayılı Hatay Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararında ilgili

parsellerin devri ile ilgili çalışma yapmak ve raporlamak üzere, Hukuk ve İçişleri Komisyonu ile Çevre ve Sağlık Komisyonlarına havalesi yapılmıştır.

Hatay Büyükşehir Belediyesi bu parsellerin Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca mı yoksa Meclis Kararıyla mı devredilebileceğini Hatay Valiliğine 09.06.2021 tarih ve 10979 sayılı yazıyla sormuştur. Hatay Valiliğinin 15.06.2021 tarih ve 20985 sayılı cevabi yazısında; su ve kanalizasyon hizmetlerine ilişkin taşınmazların Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonununun 28.03.2014 tarihli ilk kararında genel olarak “Büyükşehir Belediyesi Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi” şeklinde devredilerek taşınmazların Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi adına tescilinin sağlandığını, tapuda sehven Büyükşehir Belediyesi adına tescil işlemi yapılmış ise idare olarak ilgili tapu müdürlüklerine başvurarak tescil işleminin düzeltilebileceği, ayrıca 10/10/2006 tarihli ve 26315 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik gereğince devrinin yapılabileceği bildirilmiştir.

Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonununun 415 adet parsel için aldığı kararlar Büyükşehir Belediyesi tarafından incelenmiş olup 178 adet parsel için çelişkiye yer verilmeyecek şekilde ada, parsel, mahalle ismi, ilçe adı, alan gibi bilgilerin tutarlı olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu 178 adet parsel ilgili tapu müdürlüklerince sorunsuz olarak HATSU'ya devredilmiştir. Ancak geri kalan 237 adet parselin Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonundaki kararlarında ada, parsel, mahalle ismi, ilçe adı, alan gibi bilgilerinde eksiklik veya hatalar olduğu gerekçesiyle devri sağlanamamıştır.

Büyükşehir Belediyesi 26.07.2021 tarih ve 14498 sayılı yazısıyla devri sağlanamayan 237 adet parselin, Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonununun marifetiyle HATSU'ya devrini talep etmiştir. Hatay Valiliğinin 30.07.2021 Tarih ve 26505 sayılı cevap yazısında, su ve kanalizasyon hizmetlerine ilişkin taşınmazların Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonununun 28.03.2014 tarihli ilk kararında genel olarak “Büyükşehir Belediyesi Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi” şeklinde devredilerek taşınmazların Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi adına tescilinin sağlandığını, tapuda sehven Büyük Şehir Belediyesi adına tescil işlemi yapılmış ise idare olarak ilgili tapu müdürlüklerine başvurarak tescil işleminin düzeltilebileceği, ayrıca 10/10/2006 tarihli ve 26315 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik gereğince devrin yapılabileceği bildirilmiştir.

08.09.2021 tarih ve 220 sayılı Hatay Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararında 237 adet parselin devrinin uygun görülmeyle, tahsis yoluyla kamu hizmetlerinin gördürülebileceği kararı alınmıştır.

Büyükşehir Belediyesi 06.09.2021 tarih ve 1433 sayılı yazısıyla bir kez daha devri sağlanamayan 237 adet parselin, Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunun marifetiyle HATSU'ya devrini talep etmiştir. Hatay Valiliğinin 07.10.2021 tarih ve 35627 sayılı cevap yazılarında, 237 adet parselin 08.09.2021 tarih ve 220 sayılı Hatay Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararıyla tahsis edildiği anlaşıldığından yapılabilecek bir işlemin bulunmadığı bildirilmiştir. Bunun üzerine 20.10.2021 tarih ve 22600 sayılı Hatay Büyükşehir Belediyesinin HATSU'ya yolladığı yazıda 178 adet parselin devrinin yapıldığı ve 237 adet taşınmazın ise tahsisin yapıldığı bilgisi verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu kararlarının yeniden incelenmesi sonucunda 237 adet parselden 86 adet parselin İdareye devrine ilişkin kararların tespit edilerek İlçe Tapu Müdürlükleri marifetiyle İdareye tescilinin sağlandığı, geriye kalan 151 adet taşınmaz ile ilgili net olarak Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyon kararları bulunmadığı, bu parsellerin İdareye devri konusunda çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümleri ve yukarıda ayrıntılarıyla belirtilen yazışmalar ve cevaplar birlikte değerlendirildiğinde geriye kalan 151 adet taşınmazla ilgili Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu kararları netleştirilerek HATSU'ya devrine karar verilen taşınmazların idareye devrinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin (d) bendi hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilen alım işlerinde yasaklılık kontrolünün yapılmadığı görülmüştür.

22.08.2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "İdareler tarafından EKAP üzerinden gerçekleştirilecek işlemler" başlıklı 30'uncu maddesinin beşinci fıkrasının dördüncü bendinde;

"4734 sayılı Kanunun 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı teyit ettirilmeyecektir. Ancak, anılan Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal

limit dâhilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerekmektedir.” açıklaması yer almaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere, 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı teyit ettirilmeyecektir. Ancak, Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapılacak alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda söz konusu kişiden alım yapılmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendi kapsamında doğrudan temin ile yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin yasaklılık kontrolünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak şirket tarafından 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendine göre yapılacak alımlarda yasaklılık kontrolünün yapılması ve yasaklı olduğunun anlaşılması hâlinde ise söz konusu gerçek veya tüzel kişiden alım yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 8: Fiilen İşyeri Olarak Faaliyet Gösteren Yerlerin Su Aboneliklerinin Mesken Olarak Belirlenmesi

Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yer alıp tapuda mesken olarak gözüktüğü halde fiilen işyeri olarak kullanılan yerlerin su aboneliklerinin işyeri aboneliği üzerinden olması gerekirken konut aboneliği üzerinden belirlenip faturalandırıldığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un Ek 5’inci maddesinde mezkûr Kanun’un tüm büyükşehir belediyelerinde uygulanacağı belirtilmiş, Kanun’un “Tarife Tespit Esasları” başlıklı 23’üncü maddesinde ise su satışı ile kanalizasyon sistemi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması giderleri için ayrı ayrı tarifeler yapılacağı, söz konusu tarifelerde yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilemeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranının esas alınacağı, tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esasların bir yönetmelik ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

HATSU Tarifeler Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin (g) alt bendinde; Abone "*HATSU ile hizmet sözleşmesi yapan gerçek veya tüzel kişi*" olarak tanımlanmış; "Aboneliğin türleri" başlıklı 8'nci maddesinde, konut aboneleri "*Barınma gayesiyle oturlan yerlerde içme ve kullanma amacıyla su kullanan kirleten abonelerdir*", işyeri aboneleri "*Gelir sağlamak amacıyla her çeşit meslek ve sanatın icra edildiği yerlerle, sanayi kuruluşları, ticarethaneler, yazıhaneler, bürolar, muayenehaneler, özel banka ve finans kurumları ve aile hekimlikleri ile diğer hizmet üreten yerlerdeki abonelerdir*" olarak düzenlenmiştir.

Nitekim yukarıdaki mevzuata benzer olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 156'ncı maddesinde de, ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerler "işyeri" olarak tanımlanmış, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 33'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi vergi değerini tadil eden sebeplerden birisi olarak belirtilmiştir.

Bu düzenlemeler gereğince, finansal danışmanlık, hukuk danışmanlığı ve temsil hizmetleri, hukuki arabuluculuk ve uzlaştırma faaliyetleri, mali müşavirlik, mimarlık, mühendislik ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'a göre açılan muayenehaneler gibi yerler işyeri olarak kabul edildiğinden bu yerlere ilişkin su aboneliklerinin de işyeri aboneliği üzerinden belirlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Hatay Vergi Dairesi Başkanlığından resmi yazı ile alınan veriler ile idare kayıtlarının karşılaştırılması sonucu avukatlık büroları, serbest muhasebeci, mali müşavirlik büroları, mühendis ve mimarlık meslek mensuplarınca açılan bürolar ile 1219 sayılı Kanun'a göre açılan muayenehaneler gibi 251 adet işyerinin su faturalarının konut tarifesi üzerinden düzenlendiği tespit edilmiştir.

Tapuda mesken olarak gözüktüğü halde fiilen işyeri olarak kullanılan bu yerlerde su aboneliği 2021 yılında konut abonesi olarak 1m³ su bedeli 3,40 TL faturalandırılmaktadır. Oysaki bu yerlerin abonelikleri olması gerektiği gibi işyeri aboneliği yapılması durumunda 1m³ su bedeli 6,27 TL üzerinden hesaplanacaktır. Bu durumda idare kullanılan her 1 m³ suda (İşyeri 6,27 TL/m³ - Konut 3,40 TL/m³) 2,87 TL gelir kaybına uğramaktadır.

Sonuç olarak; idarenin tapuda mesken olarak gözüktüğü halde fiilen işyeri olarak kullanılan yerlerin detaylı saha araştırma, inceleme ve tespitlerinin yapılarak su aboneliklerinin mevzuata uygun bir biçimde yeniden düzenlenmesi ve buna göre faturalandırılması ayrıca

mevcut bilgi ve veriler çerçevesinde geriye dönük hatalı işlemlerin düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Günübirlik Kiralanan Evlerin Abone Tipinin “İş Yeri” Olarak Uygulanmaması

Günübirlik ya da apart olarak kiralanan yerlerin su aboneliklerinin işyeri aboneliği üzerinden olması gerekirken konut aboneliği üzerinden belirlenip faturalandırıldığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde mezkûr Kanun'un tüm büyükşehir belediyelerinde uygulanacağı belirtilmiş, Kanun'un “Tarife tespit esasları” başlıklı 23'üncü maddesinde ise su satışı ile kanalizasyon sistemi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması giderleri için ayrı ayrı tarifeler yapılacağı, söz konusu tarifelerde yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilemeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranının esas alınacağı, tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esasların bir yönetmelik ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

HATSU Tarifeler Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin (g) alt bendinde; Abone “*HATSU ile hizmet sözleşmesi yapan gerçek veya tüzel kişi*” olarak tanımlanmış; “Aboneliğin türleri” başlıklı 8'nci maddesinde, konut aboneleri “*Barınma gayesiyle oturlan yerlerde içme ve kullanma amacıyla su kullanan kirleten abonelerdir*”, işyeri aboneleri “*Gelir sağlamak amacıyla her çeşit meslek ve sanatın icra edildiği yerlerle, sanayi kuruluşları, ticarethaneler, yazıhaneler, bürolar, muayenehaneler, özel banka ve finans kurumları ve aile hekimlikleri ile diğer hizmet üreten yerlerdeki abonelerdir*” olarak düzenlenmiştir. Yönetmelikte iş yeri abonelerinin neler olduğu tek tek sayıldığından günübirlik kiralanan evlerin ilgili maddede “diğer hizmet üreten yer” kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Nitekim yukarıdaki mevzuata benzer olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 156'ncı maddesinde de, ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerler “işyeri” olarak tanımlanmış, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 33'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi vergi değerini tadil eden sebeplerden birisi olarak belirtilmiştir.

Bu çerçevede, Hatay Emniyet Müdürlüğünden 1774 sayılı Kimlik Bildirme

Kanunu'nun 2'nci maddesinde belirtilen günübirlik kiralanen evlerin detaylı adresleri resmi yazı ile istenilmiş olup gelen cevabi yazıda bu kapsamda bulunan 286 tesisin adres bilgileri tarafımıza sunulmuştur.

Yapılan incelemede, Hatay Emniyet Mdrlgnden resmi yazı ile alınan veriler ile idare kayıtlarının karşılaştırılması sonucu, günübirlik olarak kiralan bu yerlerin 189 adetinin işyeri üzerinden düzenlenmesi gereken su aboneliklerinin 98 tanesinin kullanılmış suların uzaklaştırılması konut (KSUB konut), 91 tanesinin içme suyu konut tarifesi üzerinden yapıldığı tespit edilmiştir. Fiilen işyeri olarak kullanılan bu yerlerde su aboneliği 2021 yılında konut abonesi olarak 1m³ su bedeli 3,40 TL faturalandırılmaktadır. Oysaki bu yerlerin abonelikleri olması gerektiği gibi işyeri aboneliği yapılması durumunda 1m³ su bedeli 6,27 TL üzerinden hesaplanacaktır. Bu durumda idare kullanılan her 1m³ suda 2,87 TL (işyeri 6,27 TL/m³-konut 3,40 TL/m³) gelir kaybına uğramaktadır.

Sonuç olarak; idare tarafından günübirlik kiralanen veya apart olarak kullanılan yerlerin detaylı saha araştırma, inceleme ve tespitlerinin yapılarak su aboneliklerinin mevzuata uygun bir biçimde yeniden düzenlenmesi ve buna göre faturalandırılması ayrıca mevcut bilgi ve veriler çerçevesinde geriye dönük hatalı işlemlerin düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: İdarenin Devlet Su İşlerinden Kullanıma İzin Verilen Yer Altı Suyu Bilgisini Almamasından Dolayı Görevlerini Yerine Getirmede Zorluklar Yaşaması

Devlet Su İşleri Bölge Mdrlgnce sondaj izni verilen kuyulara ait bilgilerin İdare tarafından edinilememesi neticesinde abonelik tesisi işlemlerinin, su ve atıksu bedeli tahakkuk ve tahsilatının sağlıklı bir şekilde yerine getirilemediği görülmüştür.

167 sayılı sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesine göre; sınırları ve yapısal özellikleri belirlendikçe yeraltısuyu sahaları, Devlet Su İşleri Genel Mdrlgnn teklifi zerine Tarım ve Orman Bakanlığınca "yeraltısuyu işletme alanı" kabul ve ilan edilmektedir.

Anılan Kanun'un 4'üncü maddesine göre, yeraltı suyu işletme sahaları içinde 8'inci madde hükmüne göre belge alınarak açılması gereken kuyuların adedi, yerleri, derinlikleri ve diğ er vasıflarıyla çekilecek su miktarı Devlet Su İşleri Genel Mdrlg tarafından tayin ve tespit edilmektedir. Yeraltı suyu işletme sahalarında 8'inci madde kapsamına giren her türlü yeraltı suyu tesisleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değ işikliğı Bakanlığınca tanzim edilecek teknik

talimatname hükümlerine göre meydana getirilir.

Yukarıdaki madde hükümlerinden anlaşılacağı üzere, sondaj kuyularının adedi, yerleri, derinlikleri ve diğer nitelikleri hakkında gerekli izin ve belgelerin verilmesi, ilgili kuyulara ilişkin faydalı kullanım miktarının belirlenmesi Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün yetkisi dâhilindedir. Ancak 2560 Sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde; içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek, kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak su ve kanalizasyon idarelerinin görev ve yetkileri olarak belirlenmiştir.

İdarenin su kaynaklarının temini, abonelere ulaştırılması için gerekli altyapı yatırımlarının planlanması ve yürütülmesi, kullanılmış suların toplanması, uzaklaştırılması, zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması ve gerekli hallerde bu sulardan yararlanılması, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının korunması bağlamındaki görev ve yetkileri dikkate alındığında, 167 sayılı Kanun çerçevesinde DSİ Genel Müdürlüğüne izin verilen sondaj kuyularının adedi, yerleri, derinlikleri ve diğer nitelikleri hakkında İdarenin bilgi sahibi olması önem arz etmektedir.

Yapılan incelemede, Hatay ilinde bulunan sondaj kuyuları, yerleri, derinlikleri, faydalı tüketim miktarları ve diğer nitelikleri hakkında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile HATSU arasında bilgi paylaşımı olmadığı tespit edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile HATSU arasında doğru, sağlıklı ve zamanlı bilgi alışverişini sağlanamaması İdarenin görev sahası içinde açılan ve kullanılan bu kuyuların kaçak deşarjları, arıtma tesislerine olan aşırı ve zamansız yükleri, atık su abonelikleri ve Çevre Temizlik Vergisi gibi bedellerin alınmasını zorlaştırdığı gibi yapılacak alt yapı yatırım/işletme planlamalarını da önemli ölçüde etkileyecektir.

Bu nedenle, Devlet Su İşleri 6. Bölge Müdürlüğünden resmi yazı ile Hatay ilinde ruhsat verilen yer altı suyu kuyularının listesi alınmış ve İdare yetkilileri ile paylaşılmıştır. DSİ tarafından verilen listede bulunan 216 tane ruhsatlı yer altı suyu kaynaklarında yapılan inceleme sonucunda; özellikle ticari ve sanayi amaçlı olarak kullanılan yer altı su kaynakları için toplamda 138 tane yer altı suyu kullanıcısının atıksu aboneliklerinin olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; İdarenin görev alanı içinde kullanımda olan ve/veya yeni kullanıma açılan/açılacak kuyuların bilgisi ve değişikliklerinin Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğünden periyodik olarak temin edilmesi HATSU'nun mevzuatta belirlenen görevlerini yerine getirebilmesi için zorunluluk teşkil etmektedir.

BULGU 11: İstisna Tutarını Aşan Çocuk Yardımının Prime Esas Kazanca Dâhil Edilmemesi

İdare tarafından işçilere ödenen çocuk yardımının mevzuata aykırı olarak prime esas kazançtan istisna edilen tutarı aşan kısmının prime esas kazanca dâhil edilmediği, bu suretle işveren ve işçi primlerinin eksik hesaplandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prime esas kazançlar" başlıklı 80'inci maddesinin birinci fıkrasında, Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları hakkında açıklamalara yer verilmiş, (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın prime esas kazanç hesabına dâhil edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Fıkranın (b) bendinde istisna hükümleri açıklanmış ve Sosyal Güvenlik Kurumunca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamlarının prime esas kazanca tabi tutulmayacağı belirtilmiş, (c) bendinde ise bu istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemelerin prime esas kazanca tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin, "Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları" başlıklı 97'nci maddesinin yedinci fıkrasının (b) bendinde de "*Sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla ve fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın; sigortalı veya isteğe bağlı sigortalı sayılmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan çocuklarından 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 3308 sayılı Kanunda belirtilen aday çırak, çırak ya da işletmelerde meslekî eğitim görmesi*

halinde 20 yaşını, yükseköğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın Kanuna göre malûl olduğu tespit edilen evli olmayan çocuklarından en fazla iki çocuk için çocuk zammı adı altında yapılan ödemelerin, çocuk başına aylık asgari ücretin %2'si, 657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin mülga (C) fıkrası kapsamında çalışan sigortalıların aynı şartları haiz her bir çocuğu için % 4'ü oranındaki tutarı, (...) prime esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmaz.” hükmü yer almaktadır.

Bu düzenleme gereğince çocuk zammı (yardımı) adı altında yapılan ödemelerin, en fazla iki çocuk için çocuk başına 16 yaşından büyükler için belirlenen aylık asgari ücretin %2'si, aylık prime esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır.

Yapılan incelemede İdare tarafından 42 kadrolu işçiye ve 696 sayılı KHK kapsamında HATSU Personel AŞ'de çalışan 490 işçiye, üçüncü çocuk için ödenen çocuk zammının (yardımının) prime esas kazançta dâhil edilmesi gerekirken edilmediği, bu suretle sosyal güvenlik işveren ve işçi primlerinin eksik hesaplandığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü ile Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel Anonim Şirketinde görevli personele ödenen çocuk yardımlarında özellikle üçüncü çocuk yardımı için gerekli düzenlemelerin yapıldığı belirtilmişse de yapılan işlemin 2021 yılında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, işçilerin sosyal güvenlik primlerinin eksik ödenmesi nedeniyle İdarenin herhangi bir mali külfete maruz kalmaması için, bahsi geçen prime esas kazançtan istisna edilmeyen çocuk yardımının prime esas kazançta dâhil edilmemesi gerekmekte olup yapılan işlem mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 12: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın “Çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede

gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ncü maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan inceleme sonucunda İdarede 31.12.2021 tarihi itibarıyla çalışan 96 işçinin toplam 18.098 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu; işçilerden 57'sinin kullanılmamış yıllık izninin 100 gün üzerinde olduğu ve bazı işçilerin 670, 580, 575, 540, 518, 510, 505, 500 gün gibi çok fazla kullanmadıkları izinlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Bu işçilerin emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılması sağlanmalıdır.

BULGU 13: Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Alınmaması

İdare tarafından kanalizasyon tesislerinden faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden alınması gereken Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının alınmadığı görülmüştür.

2646 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun “Kanalizasyon harcamalarına katılma payı” başlıklı 87’nci maddesinde;

“Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınır.

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır.” denilmektedir.

Kanun’un 90’ıncı maddesinde, su tesisleri ile kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89’uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirileceği belirtilmiştir.

Kanun’un 91’inci maddesinde harcamalara katılma paylarının tahakkukunun, işler

hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmasından sonra yapılacağı, yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde, bu payların, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirileceği; 92'nci maddesinde ise yazılı esaslar dairesinde hesaplanan payların, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibarıyla düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunacağı ve katılma payları tutarlarının mükelleflere ayrıca tebliğ olunacağı belirtilerek payların hesaplanması, tahakkuku ve tahsili usulü açıklanmıştır.

Yapılan incelemede; idare tarafından 2016 yılından 2021 yılı sonuna kadar kanalizasyon tesisine yönelik toplam 73.225.266,33 TL harcama yapılmış olmasına karşılık, bu tesislerden faydalanan gayrimenkullerin sahiplerine kanalizasyon harcamalarına katılım payı tahakkukunun yapılmadığı tespit edilmiştir.

Gayrimenkul değerini ve kullanıcılarının yaşam kalitesini artıran bu tür yatırım maliyetlerinin mevzuatta belirtilen yöntemlerle gayrimenkul sahiplerine dağıtılması gerekmekte olup söz konusu harcamalara katılım paylarının alınıp alınmaması idarelerin takdirinde değildir. Katılım payları amme alacağı niteliğindeki kamu gelirlerinden olduğundan, bu gelirlerin zamanında tahakkuk ettirilmemesi de katılım paylarının zaman aşımına uğraması riskini doğuracaktır.

Bu itibarla, kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının tahakkuk işlemlerinin gerçekleştirilmemiş olması 2464 sayılı Kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 14: Kompanzasyon Sisteminin Bakım ve Onarımlarının Zamanında Yapılmaması Nedeniyle Reaktif Enerji Bedeli Ödenmesi

İdarenin elektrik sayaçlarına, tüketilen reaktif enerji miktarını ölçmek üzere gerekli kompanzasyon sistemlerini kısmen kurduğu fakat sisteminin bakım, onarım ve kontrollerinin zamanında yapılmaması veya kompanzasyon sisteminin tesis büyüdükçe yetersiz kalması nedenleriyle ortaya çıkan reaktif enerji bedelinin idare tarafından ödendiği görülmüştür.

02.01.2014 tarihli ve 28870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliği'nin "Kompanzasyon sistemleri" başlıklı 18'inci maddesinde dağıtım şirketi ve kullanıcının, mevzuat hükümleri uyarınca tesislerinde uygun kompanzasyon

tesislerini kurmakla yükümlü olduğu ifade edilmiştir.

31.12.2015 tarihli ve 29579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar'ın 13'üncü maddesinde, tüketicilerin önce sistemden çektikleri (endüktif reaktif enerji) ve daha sonra sisteme verdikleri (kapasitif reaktif enerji) reaktif enerjiye ilişkin olarak belirlenen sınırların aşılması halinde reaktif enerji bedeli uygulanacağı belirtilmiştir.

Kurulu gücü 50 kVA'nın altında olan müşteriler, çektikleri aktif enerji miktarının yüzde otuz üçünü aşan şekilde endüktif reaktif enerji tüketmeleri veya aktif enerji miktarının yüzde yirmisini aşan şekilde kapasitif reaktif enerji vermeleri halinde; kurulu gücü 50 kVA ve üstünde olanlar ise, çektikleri aktif enerji miktarının yüzde yirmisini aşan şekilde endüktif reaktif enerji tüketmeleri veya aktif enerji miktarının yüzde on beşini aşan şekilde sisteme kapasitif reaktif enerji vermeleri halinde reaktif enerji tüketim bedeli ödemektedir. Dolayısıyla tüketicilerin önce sistemden çektikleri (endüktif reaktif enerji) ve daha sonra sisteme verdikleri (kapasitif reaktif enerji) reaktif enerjiye ilişkin olarak belirlenen sınırların aşılması halinde reaktif enerji bedeli uygulanmaktadır.

Yapılan incelemede, tesislerin kompanzasyon panolarına gerekli bakımın yapılmaması veya tesis büyüdükçe kompanzasyon panosunun küçük kalması nedeniyle reaktif ya da kapasitif enerji bedelleri olduğu ve elektrik aboneliklerine ilişkin faturalarda 2021 yılında toplam 1.343.910 TL reaktif bedeli ödendiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda elektrik faturalarının aylık incelenip reaktif enerji bedeline sebebiyet veren aboneliklerin kompanzasyon sistemlerinin kontrol edilmesi ve bu şekilde reaktif enerji bedeli ödenmesinin önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 15: Mali Hizmetler Uzmanı ve Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı Kadrolarına Atamaların Yapılmaması

İdarede boş bulunan mali hizmetler uzmanı ve mali hizmetler uzman yardımcısı kadrolarına atama yapılmadığı görülmüştür

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesinde üst yöneticilerin, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet

gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanun'da belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları; bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un 60'ncı maddesinde Mali Hizmetler Biriminin görevleri sayılmış, İdarelerin malî hizmetler birimlerinde malî hizmetler uzman yardımcısı ve malî hizmetler uzmanı çalıştırabileceği belirtilerek kimlerin bu kadrolara nasıl atanacağına ilişkin özel hükümler belirlenmiştir.

HATSU'da, 22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre 2 adet mali hizmetler uzmanı ve 2 adet mali hizmetler uzman yardımcısı Genel Kurulun 28/04/2014 tarih ve 2014/16 sayılı kararı ile ihdas edilmiş olmasına rağmen bu kadrolara herhangi bir atama yapılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, 5018 sayılı Kanun'la Mali Hizmetler Birimine yüklenen görevlerin etkin, zamanında ve doğru yapılabilmesi ile üst yöneticinin sorumluluğunun tesisi bakımından ihdası yapılan mali hizmetler uzmanı veya mali hizmetler uzman yardımcısı kadrolarına 06.02.2013 tarihli ve 28551 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Malî Hizmetler Uzmanlığı Yönetmeliği'nde belirlenen usul ve esaslara göre atama yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: Mali Hüküm İçeren Yönetmelikler İçin Sayıştayın İstişari Görüşünün Alınmaması

İdare tarafından düzenlenen ve mali hükümler içerdiği tespit edilen HATSU Tarifeler Yönetmeliği'nin Sayıştayın istişari görüşü alınmaksızın yayımlanarak yürürlüğe konulduğu görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 27'nci maddesinin son fıkrasında genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemlerin Sayıştayın istişari görüşü alınarak yürürlüğe konulması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, mali hüküm içerdiği anlaşılan Genel Kurulun 14/05/2014 tarih ve 39 sayılı Kararıyla kabul edilen HATSU Tarifeler Yönetmeliği ile buna ilişkin mali hüküm içeren 24/11/2021 tarih ve 27 sayılı Genel Kurul Kararıyla yapılan yönetmelik değişikliğinin Sayıştayın istişari görüşü alınmaksızın yürürlüğe konulduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak mali hükümler içeren ilgili yönetmelikler ve yönetmelik niteliğindeki diğer düzenleyici işlemlerin ve bu yönetmeliklere ilişkin mali hüküm içeren değişikliklerin, olası hukuka aykırılık sorunlarını ortadan kaldırmak için 6085 sayılı Kanun'un 27'nci maddesi uyarınca Sayıştayın istişari görüşünün alınmasını teminen Sayıştaya gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

İdarenin vadeli mevduat hesaplarına tahakkuk eden faizin 600 Gelirler Hesabına net olarak kaydedildiği, banka tarafından faiz geliri üzerinden yapılan gelir vergisi tevkifatının muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bilanço ilkeleri" başlıklı 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; bütün varlıkların, yabancı kaynakların ve öz kaynakların bilançoda gayrisafi değerleriyle gösterileceği, "Gayrisafilik ilkesi" başlıklı 39'uncu maddesinde ise gelir ve giderlerin, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedileceği belirtilmektedir. Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere tahakkuk eden gelir tutarı üzerinden bir kesinti yapılmış ise gayrisafilik ilkesi gereği bu kesinti ayrı olarak gider hesaplarında gösterilecektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, bu ilke doğrultusunda düzenlenen 102 Banka Hesabının işleyişinin açıklandığı 57'nci maddesinde ise;

"(...) 6) Muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarları bu hesaba, tevkifat tutarları 630- Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmı 600- Gelirler Hesabına, geçmiş aylara ait kısmı 181- Gelir Tahakkukları Hesabına alacak kaydedilir. Banka hesabına aktarılan tutarın tamamı aynı zamanda 805- Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800- Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir." denilmektedir.

Anılan mevzuat hükümleri uyarınca Belediyenin vadeli mevduat hesaplarında tahakkuk eden faiz gelirlerinin, stopaj kesintisi yapılmadan önceki brüt tutar üzerinden 600.05.01.09.03

Gelirler Hesabında; buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630.03.04.03.01 Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2021 yılı içinde toplam 607.257,22 TL mevduat faizi geliri elde edildiği görülmüş; ancak bunlara ilişkin muhasebe kayıtları incelendiğinde tahakkuk eden faiz gelirinin %15 gelir vergisi tevkifatının düşülerek net tutar üzerinden muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Her ne kadar hesaplanan brüt faiz tutarının 600 Gelirler Hesabının alacağına, bu faiz tutarından kesilen verginin ise 630 Giderler Hesabının borcunda izlenmesi nedeniyle İdarenin faaliyet sonuçları değişmeyecekse de mevduatlardan sağlanan faiz kazancının net tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi işlemi gelir ve giderlerin gayrisafilığı ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 18: Müfettiş ve Müfettiş Yardımcılığı Kadrolarına Atama Yapılmaması

Teftiş Kurulu Yönetmeliği hazırlanarak yürürlüğe konulmasına, müfettiş ve müfettiş yardımcılarını kadroları ihdas edilmesine rağmen bu kadrolara atama yapılmadığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Teşkilat ve personel" başlıklı 12'nci maddesinde;

"Genel Müdürlük, hizmetin gerektirdiği sayıda daire başkanlığı, müdürlük ve bunlara bağlı ait kademe birimlerinden teşekkül eder ve İSKİ'nin ihtisas isteyen kadroları, o ihtisasla ilgili meslek erbabından oluşturulur.

Daire başkanları Teftiş ve Kontrol Kurulu Başkanı ve 1 inci Hukuk Müşaviri Genel Müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanının onayı ile, müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcılarını ve doktorlar Genel Müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulu kararı ile, İSKİ'nin diğer personeli Genel Müdür tarafından atanır." hükmüne yer verilmiştir.

22.02.2007 tarih ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'in "Müfettiş ve mali hizmet uzmanı" başlıklı 12'nci maddesinde; Yönetmeliğin ekinde yer alan norm kadro standartları cetvellerinde kendi alt gruplarında müfettiş öngörülen kapsama dahil kurum ve kuruluşlar bu unvanında personel istihdam

edebileceği, bu şekilde istihdam edileceklerin, en az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi ve yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olanlar arasından yapılacak özel yarışma sınavı sonunda mesleğe müfettiş yardımcısı olarak alınacağı, en az üç yıl çalışmak şartıyla açılacak yeterlik sınavına girme hakkını elde edeceği ve yeterlik sınavında başarılı olanların ilgisine göre müfettiş olarak atanacağı, Yönetmelik kapsamında teftiş kurulu başkanlığı bulunan mahalli idareler mevzuata uygun olarak hazırladıkları teftiş kurulu yönetmeliklerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığından alınacak uygun görüşten sonra yürürlüğe koyacakları, söz konusu yönetmelik için uygun görüş alınmadan müfettiş ve müfettiş yardımcılığı kadrolarına atama yapılamayacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 5'inci maddesi ile (E) Grubunda öngörülen Belediyeye Bağlı Kuruluşlardan, nüfusu 1.000.000 -1.999.999 arası olan Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü için; Yönetmelik'e ekli "(E) Grubu: Belediye Bağlı Kuruluşları Norm Kadro Standartları Cetveli"nin E2 alt Grubunda; 1 teftiş kurulu başkanı, 6 müfettiş ve 3 müfettiş yardımcısı norm kadro tespit edilmiştir.

HATSU Kuruluş ve Yönetimine Dair Teşkilat Yönetmeliğinin 6/1-e maddesinde Teftiş Kurulu Başkanlığı öngörülmüş; 15'inci maddede ise; Teftiş Kurulu Başkanlığının İdarenin merkez ve bölge birimleriyle tesis, işletme ve şirketlerdeki bütün işlemlerini ve çalışanlarını ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, program, talimat, genelge ve emirlerin uygulanışı ile memur ve işçilerin görevleri hakkında Genel Müdür adına denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma yapmakla görevli ve yetkili olduğunu düzenlemiştir. Diğer taraftan HATSU Memur Disiplin Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinde Disiplin Kurulu üyeleri arasında Teftiş Kurulu Başkanlığında görevli bir müfettişin bulunacağı düzenlenmiştir.

Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin İdare tarafından hazırlandığı, İçişleri Bakanlığının görüşüne sunulduğu ve uygun görüş alındığı, 20/11/2014 tarih ve 2014/28 sayılı Genel Kurul Kararıyla da yürürlüğe konulduğu, Genel Kurulun 28/04/2014 tarih ve 2014/16 sayılı kararı ile 23/02/2015 tarih ve 2015/8 kararıyla 3 adet müfettiş ile 3 adet müfettiş yardımcısı kadrosu ihdas edildiği görülmüştür. Ancak buna rağmen müfettiş ve müfettiş yardımcısı kadrolarına herhangi bir atama yapılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, HATSU Teftiş Kurulu Yönetmeliği hazırlanarak yürürlüğe konulmasına, müfettiş ve müfettiş yardımcıları kadroları ihdas edilmesine rağmen bu kadrolara atama yapılmaması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 19: Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine Dayanak Teşkil Eden Meclis Kararının Genel Nitelikle Olması

Belediye başkanının teklifi üzerine sosyal denge tazminatının ödenmesine karar veren Büyükşehir Belediyesi Meclisinin kapsam ve süre belirtilmeden genel nitelikte karar verdiği, sosyal denge tazminatı sözleşmesinin de kapsam ve süre belirtilmemiş bu meclis kararına dayalı olarak yapıldığı görülmüştür.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32'nci maddesinde "27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz. Yapılacak sözleşme, toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanır ve sözleşme süresi hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemez." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm gereğince; sosyal denge tazminatının ödenmesine, belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmekte ve verilecek sosyal denge tazminat tutarı ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirlenmektedir. Madde metninden anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlarda içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir.

İdare ile Türk Yerel Hizmet Sendikası arasında akdedilen 15.06.2020-14.08.2020, 15.08.2020-14.08.2021 15.02.2021-14.07.2021 ve 15.08.2021-14.07.2022 tarihleri arasında imzalanan sosyal denge sözleşmeleri ve ek protokollerinin 09.05.2019 tarih ve 120 sayılı

Büyükşehir Belediye Meclis kararına dayandığı, anılan Meclis Kararının ise sosyal denge sözleşmesinin hangi toplu sözleşme döneminde ne kadar süre/yıl yapılacağı, gerekli görülmesi halinde ek protokol yapılmasına imkan verilmesi vb. hususları içermediği genel nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 14.10.2009 2009/14-380 E., 2009/433 K. sayılı kararında;

“Belediye meclislerinin (...) genel nitelikte olan ve yetki devri anlamına gelen kararları, hukuki sonuç doğuramaz ve geçerli kabul edilemez. (...)” denilmekte,

Danıştay 13. Dairesi 15.10.2008 T. 2008/3526 E., 2008/6807 K. sayılı kararında ise;

“(...). Kanunla Belediye Meclisine verilen ve kural olarak devredilemeyen yetkilerin, yasanın açık bir biçimde buna izin vermesi halinde, sınır ve kapsamı açıkça belirtilerek devredilebileceği tartışmasıdır.

Ancak, karar alma sürecinde asıl yetki sahibi olan Belediye Meclisinin ayda bir kez toplanabilecek olması ve Meclisin yüklediği görevlerin etkin ve süratli bir şekilde yerine getirilmesi gerekliliği karşısında, Belediye Meclisinin Kanunla kendisine görev olarak verilen konulardaki yetkisini ancak, sınır ve kapsamını açıkça belirterek devredebileceğinin kabulü gerekmektedir. (...) yapılan yetki devrinin, sınırları açıkça belirlenen bir yetki devri niteliği taşımadığı, (...) her türlü kararı alabilmeye yönelik yetki devrinin, yetkinin sınırlarının belirlenmesi suretiyle devredilmesi ilkesi ile amaçlanan hukuki ve kamusal yararı aşar nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır (...). ” denilmektedir.

Sonuç olarak, belediye meclisi tarafından belediye başkanına verilen sosyal denge sözleşmesi yapma yetkisi devrinin, sınırları açıkça belirlenen bir yetki devri niteliği taşıması, her türlü kararı alabilmeye yönelik yetki devri şeklinde olmaması, yetkinin sınırlarının belirlenmesi suretiyle devredilmesi ilkesi ile amaçlanan hukuki ve kamusal yararı aşar nitelikte olmaması gerekmektedir.

BULGU 20: Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

İdare ile Türkiye Yerel Yönetim Hizmetleri Kolu Kamu Görevlileri Sendikası (TÜRK YEREL HİZMET-SEN) arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinde, yasal mevzuata aykırı olarak sözleşmenin konusuna girmeyen düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

375 sayılı KHK'nin ek 15'inci maddesinde, Belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32'nci maddesinde "27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm gereğince; sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmekte ve verilecek sosyal denge tazminat tutarı ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirlenmektedir. Madde metninden anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlarda içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bu sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayacağı açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle sosyal denge tazminatı sözleşmesini, toplu sözleşme gibi değerlendirmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında hükümler koymak mümkün değildir.

İdare ile TÜRK YEREL HİZMET-SEN arasında akdedilen ve 15/02/2021 - 14/07/2021 ve 15/08/2021 - 14/07/2022 döneminde geçerli olan Sosyal Denge Sözleşmesi incelendiğinde; "Doğal Afet ve Zarar Yardımı", "Diğer Haklar ve İzinler", "İş Sağlığı ve Güvenliği", "Performans - İkramiye", "Yemek Verilmesi" vb. mevzuata aykırı hususların düzenlendiği tespit edilmiştir.

Sosyal denge tazminatı sözleşmesine, sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ile uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulması kanuna aykırılık

teşkil etmektedir.

BULGU 21: Sözleşmeli Personelin İdarenin Şirketine Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Atanması

İdarenin şirketi olan Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel Anonim Şirketi'ne yönetim kurulu üyesi olarak HATSU'da sözleşmeli personel olarak çalışan avukatın görevlendirildiği görülmüştür.

Sözleşmeli personelin tanımı, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun; "İstihdam şekilleri" başlıklı 4'üncü maddesinin (B) fıkrasında yapılmış olup, maddede "*Sözleşmeli personel: Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde ihdas edilen pozisyonlarda, mali yıla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.*" denilmektedir.

Belediye ve bağlı kuruluşlarında sözleşmeli personel istihdam edilmesinin esasları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Norm kadro ve personel istihdamı*" başlıklı 49'uncu maddesinde düzenlenmiş olup maddenin üçüncü fıkrasında; belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabileceği, bu fıkra uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edilecekler ödenecek net ücret, söz konusu kadro unvanı için birinci derecenin birinci kademesi esas alınmak suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre tespit edilecek her türlü ödemeler toplamının net tutarının yüzde 25 fazlasını geçmemek üzere belediye meclisi kararıyla belirleceği ifade edilmiştir. Aynı maddenin beşinci fıkrasında ise bu şekilde istihdam edilecek personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılamayacağı ve ücret mahiyetinde aynî ya da nakdî menfaat temin edilemeyeceği belirtilmiştir.

Diğer taraftan sözleşmeli personel hakkında 5393 sayılı Kanunda düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı vurgulanmıştır. Anılan hüküm

uyarınca kamu idare, kurum ve kuruluşlarında mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri hakkında uygulanacak olan ve 28/6/1978 tarih ve 16330 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7/15754 Nolu Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar’ın 3’üncü maddesinde ise “*Sözleşme ile çalıştırılacak personele sözleşme ücreti dışında herhangi bir ad altında ödeme yapılamaz ve sözleşmelere bu yolda hüküm konulamaz.*”, 6’ncı maddesinde ise; “*İlgililer sözleşmelerinde belirtilen görev dışında başka bir işte çalıştırılmaz.*” 8’inci maddede; “*Sözleşme ile çalıştırılan personel dışarıda kazanç getirici başka bir iş yapamaz.*”

denilmektedir.

Bu hüküm, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun “*Şirket kurulması*” başlıklı 26’ncı maddesinde yer alan “*(...) Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler(...)*” hükmüyle birlikte değerlendirildiğinde bağlı kuruluş olan İdare şirketinde sözleşmeli personelin görev alamayacağı açıktır.

Yapılan incelemede; İdarenin şirketi olan Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel Anonim Şirketi’ne yönetim kurulu üyesi olarak Şirket Yönetim Kurulunun 25/08/2020 tarih ve 2020/3 numaralı kararıyla İdarede sözleşmeli personel olarak çalışan avukatın görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında 10 Mayıs 2016 tarihli Sayıştay Temyiz Kurulu Kararına atıfta bulunulmuş ise de söz konusu karardan, belediyeyi şirkette temsil eden kişinin memur olduğu ilgilinin bu sebeple belediye şirketinde görevlendirilmesi sebebiyle tazmin hükmünün kaldırıldığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; anılan sözleşmeli personelin İdare şirketinde görev alması ve sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödemede bulunulması yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 22: Sözleşmeli Personelin Müdür Kadrolarında Vekâleten Görevlendirilmesi

İdarenin çeşitli birimlerinde sözleşmeli olarak istihdam edilen personelin şube müdürü kadrolarında vekaleten görevlendirildikleri görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun; “İstihdam şekilleri” başlıklı 4’üncü

maddesinde;

“Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.

A) Memur: Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır. Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

B) Sözleşmeli personel: Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir. (...)”,

“Vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları” başlıklı 86’ncı maddesinde; “Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir. (...)”

hükmü yer almaktadır.

Tedviren görevlendirmenin düzenlendiği 99 Seri No.lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği’nde ise asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı takdirde hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görevin öncelikle varsa yardımcıları yoksa asilde aranan şartlara en yakın personel tarafından tedviren gördürülmesi belirtilmiştir.

657 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin (B) fıkrası hükmü uyarınca kamu idare, kurum ve kuruluşlarında mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri hakkında uygulanan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar’ın 6’ncı maddesinde ise; *“İlgililer sözleşmelerinde belirtilen görev dışında başka bir işte çalıştırılmaz.”* denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesinin üçüncü fıkrasında ise kimlerin

hangi unvanlar ile sözleşmeli olarak çalışabileceği belirlenmiş olup, bu unvanlar arasında müdür kadroları yer almamaktadır.

İdarenin şube müdürlüğü görevini yürüteceklerin 657 sayılı Kanun'a tabi Devlet memuru olmaları gerektiği mevzuat hükümleri gereğince zorunludur. 657 sayılı Kanuna göre amir ve memur arasında hiyerarşi bulunmaktadır. Dolayısıyla, sözleşmeli personelin, memur ve amiri arasında bir hiyerarşik kademeye konulması veya bir memurun amiri olması mevzuat hükümlerine aykırıdır. 657 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklere göre bir memur tarafından yürütülmesi gereken müdürlük görevi vekâleten de olsa sözleşmeli statüsündeki bir personel eliyle yürütülemez.

Yapılan incelemede, mevzuat hükümlerine aykırı olarak aşağıdaki tabloda gösterilen müdürlük kadrolarına sözleşmeli personelin vekâleten görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 10: Sözleşmeli Personel Eliyle Yürütülen Müdürlükler

Görev Yeri	Vekâleten Edilen Müdürlük Kadrosu
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	Yazılım ve Program Şube Müdürlüğü
Abone İşleri Dairesi Başkanlığı	Yüksek Tüketimli Aboneler Şube Müdürlüğü
Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı	1.Bölge Kanalizasyon Bakım Onarım Şube Müdürlüğü
Etüt ve Plan Dairesi Başkanlığı	Kanalizasyon İhale ve Kesin Hesap Şube Müdürlüğü / Kanalizasyon İnşaat Şube Müdürlüğü
Projeler Dairesi Başkanlığı	İçmesuyu İnşaat Şube Müdürlüğü
İçme Suyu Dairesi Başkanlığı	1.Bölge Bakım Onarım Şube Müdürlüğü
İçme Suyu Dairesi Başkanlığı	İçmesuyu Kayıp Kontrol Şube Müdürlüğü

Müdürlüklere yapılan görevlendirmelerin yürürlükte bulunan mevzuatın izin verdiği şekilde yapılması, sözleşmeli personelin müdür kadrolarına vekâleten görevlendirilmesi uygulamasına son verilmesi gerekmekte olup mevcut uygulama Kanunlara ve diğer mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 23: Su Kayıplarını Azaltmaya Yönelik Bazı Faaliyetlerin Yerine Getirilmemesi

İdare tarafından içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi, su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla yayımlanan mevzuat gerekliliklerinin tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

08.05.2014 tarihli ve 28994 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İçme Suyu Temin ve

Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nin "Su kayıplarının tespiti" başlıklı 8'inci maddesinde; içme suyu temin ve dağıtımını ile ilgili idarelerin, su kayıp miktarlarını tespit etmekle yükümlü olduğu, bu kapsamda sisteme giren su hacmi ve debisinin sürekli olarak ölçülerek elde edilen verilerin elektronik ortamda muhafaza edilmesi ve şebekeden izinli tüketim miktarının belirlenmesi gerektiği, "Su Kayıplarının Azaltılması" başlıklı 9'uncu maddesinde; büyükşehir ve il belediyelerinin su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; indirmekle yükümlü olduğu; 11'inci maddesinde ise; bu Yönetmelik'te belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre sorumlu oldukları, idarelerin, stratejik planlarında su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlerine yer vermeleri gerektiği hükme bağlanmıştır.

16.07.2015 tarihli ve 29418 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nin 5'inci maddesinde, Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin; idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesini, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılmasını, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak temin edilmesini, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulmasını, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanmasını, sistemin izlenmesi ve kayıt altına alınmasını ve etkili bir su yönetim sistemini sağlamakla yükümlü olduğu hükmü yer almaktadır. Tebliğin 6'ncı ve devamı maddelerinde ise, su kayıplarının önlenmesi, kullanılacak malzemeler, abonelik hizmetleri ve izinsiz su kullanımı konularında idarenin yapacağı işler hakkında ayrıntılı bilgi verilmektedir.

İdarenin saha uygulamalarının anılan Tebliğ'in 6'ncı maddesinde yer alan bölüm başlıkları temelinde incelenmesi neticesinde;

- İl genelinde depoların fiziki özelliklerine göre en hassas ve kesintisiz ölçüm alınabilecek 43 lokasyona 56 adet debimetre konumlandırıldığı, 553 kuyu ve 581 adet depoya debimetrelerinin takılmasının hedeflendiği, diğer tesisler için debimetrelerin ve diğer ekipmanların maliyet çalışmalarına başlanmış olduğu,

- HATSU bünyesinde Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) tabanlı yazılımın mevcut olduğu, içmesuyu şebekelerinin sisteme girilmeye devam etmekte olduğu, bu kapsamda yaklaşık olarak 1547 km içmesuyu işletme planları akıllı veri haline getirildiği, CBS'ye aktarılmamış 702 km

içmesuyu şebekesi bulunmakta olduğu, ayrıca depo ile içmesuyu kaynak tabloları arasında ilişki kurulmuş olup; hizmet bölgelerinin mevcut olduğu,

- İdare bünyesinde 7 tane lokal Veri Tabanlı İzleme ve Kontrol Sistemi (SCADA) ve 2 tane içme suyu arıtma tesisi SCADA'sı mevcut olduğu, ancak merkezi SCADA kontrol merkezinin mevcut olmadığı, hem ölçüm hem de kontrol gerektiren istasyonlarda; seviye, basınç, debi, pompa bilgileri ve enerji gibi ölçülen değerleri merkeze taşıyan ve merkezden gönderilen komutları cihazlara iletebilen istasyonlar şeklinde planlandığı, Antakya, Altınözü, Hassa, Belen, Reyhanlı ilçelerinde yapılmış olan mevcut 5 adet birbirinden farklı serverlar ile çalışan otomasyon ve lokal SCADA sistemleri bir çatı altında toplanması planlanmış olup bu tesislerde bulunan ekipmanlar da çatı sisteme dahil edileceği,
- İçme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerini daha verimli yönetmek, sistemin şartlarını simüle etmek maksadına yönelik Hidrolik Modellemenin mevcut olmadığı,
- Merkezi SCADA Yönetim Sistemi bulunmadığından, CBS ve Abone Bilgi Yönetim Sistemi (ABYS) entegrasyonların yapılamadığı,
- Şebeke, terfi ve isale hatlarında kaybolan suların; hatların başı ve sonundaki debi ölçümleri ve değişimin hesabı, basınçlarının takip edilmesi ile yaklaşık arıza lokasyonların tespiti, şüpheli bölgede akustik kaçak tespit cihazları dinleme yapılarak sızıntı seslerinin tespiti yöntemlerinin bir arada ve/veya ayrı ayrı kullanılması ile bulunmaya çalışıldığı,
- İdarelerce içme - kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi ile sistemin izlenmesi ve kontrolü için en üst yöneticiye doğrudan bağlı, konusunda uzmanlaşmış bir birim kurulmadığı, bu birim kurulmadığı için su kayıplarını en aza indirmek için kurum içerisindeki eş güdüm sağlanamadığı, su kayıplarının önlenmesi için birimlerin yapmaları gereken işlerin tanımlanamadığı,
- Abonelik işlemlerinin büyük ölçüde Teknik Usuller Tebliğine göre gerçekleştirildiği görülmekle birlikte 57.814 tane abonenin kimlik numarasının bulunmadığı, 2014 yılı sonrasında ilçe belediyelerine ait su hizmetlerinin devri ile birlikte gelen abonelik bilgilerinde eksiklikler bulunduğu,

tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, su kayıp ve kaçaklarının azaltılması, bu suretle kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını teminen anılan Yönetmelik ve Tebliğde bahsedilen hükümlere uygun işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 24: Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Alınmaması

İdare tarafından su tesislerinden faydalanan su dağıtımının yapıldığı saha dâhilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden alınması gereken Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının alınmadığı görülmüştür.

2646 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun “Su tesisleri harcamalarına katılma payı” başlıklı 88’inci maddesinde;

“Belediylerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede aşağıdaki şekillerde su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dâhilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni içmesuyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı.

Birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınır” denilmektedir.

Kanun’un 90’inci maddesinde, su tesisleri harcamalarına katılma paylarının hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89’uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirileceği belirtilmiştir.

Kanun’un 91’inci maddesinde harcamalara katılma paylarının tahakkukunun, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmasından sonra yapılacağı, yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde, bu payların, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirileceği; 92’nci maddesinde ise yazılı esaslar dairesinde hesaplanan payların, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibarıyla düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunacağı ve katılma payları tutarlarının mükelleflere ayrıca tebliğ olunacağı belirtilerek

payların hesaplanması, tahakkuku ve tahsili usulü açıklanmıştır.

Yapılan incelemede; idare tarafından 2016 yılından 2021 yılı sonuna kadar su tesisine yönelik toplam 322.127.074,95 TL harcama yapılmış olmasına karşılık, su dağıtımının yapıldığı saha dâhilindeki gayrimenkullerin sahiplerine Su Tesisleri Harcamalarına Katılım Payı tahakkukunun yapılmadığı tespit edilmiştir.

Gayrimenkul değerini ve kullanıcılarının yaşam kalitesini artıran bu tür yatırım maliyetlerinin mevzuatta belirtilen yöntemlerle gayrimenkul sahiplerine dağıtılması gerekmekte olup söz konusu harcamalara katılım paylarının alınıp alınmaması idarelerin takdirinde değildir. Katılım payları amme alacağı niteliğindeki kamu gelirlerinden olduğundan, bu gelirlerin zamanında tahakkuk ettirilmemesi de katılım paylarının zaman aşımına uğraması riskini doğuracaktır.

Bu itibarla, su tesisleri harcamalarına katılma paylarının tahakkuk işlemlerinin gerçekleştirilmemiş olması 2464 sayılı Kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 25: Tam Zamanlı Olarak İstihdam Edilen Sözleşmeli Personelden İşsizlik Sigortası Primi Kesintisi Yapılmaması

İdare tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine göre istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personelden işsizlik sigortası primi kesilmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine göre; belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir. Bu personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır. Bu personele ait sözleşme örnekleri sözleşmenin imzalanmasını izleyen 30 gün içinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir Düzenlemeye uygun olarak İdare bünyesinde 40 tane sözleşmeli personel istihdam edilmektedir.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun "İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar" başlıklı 46'ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında;

“Bu Kanun, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrası kapsamında olanlardan bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalıları, (...) kapsar.

5510 sayılı Kanunun; 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri, ikinci fıkrası kapsamında olanlardan bir hizmet akdine dayalı olarak çalışmayanlar ve üçüncü fıkrası, 5 inci, 6 ncı ve geçici 13 üncü maddeleri kapsamında olanlar ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında olmakla birlikte memur veya 22/1/1900 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, (...) ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre geçici personel statüsünde çalıştırılanlar bu Kanun kapsamına dâhil değildir.” hükmüne,

Kanun'un “İşsizlik sigortası primleri ile sosyal güvenlik primlerine ilişkin hükümler” başlıklı 49’uncu maddesinin birinci fıkrasında “İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. ” hükmüne yer vermiştir.

Sözleşmeli personel istihdamı konusunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 02/01/2020 tarih ve 2020/2 sayılı Genelgenin 12/a maddesinde tam zamanlı olarak istihdam edilecek sözleşmeli personel için EK:1-a sayılı Tip Sözleşme örneğinin kullanılması suretiyle sözleşme yapılacağı belirlenmiş ve sözleşme örneğinin 7’nci maddesinde ise “Sözleşmeli personel sosyal güvenlik açısından 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde 5393 sayılı Kanunu’nun 49’uncu maddesine göre istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personelin prime esas kazancından işsizlik sigortası primi hesaplanması gerekmektedir.

Nitekim, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü tarafından 09/11/2020 tarih ve E-24010506-045.01-135 12859 sayılı görüş yazısında:

“5393 sayılı Belediye Kanununda, sadece bu Kanunun 49 uncu maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında kısmi zamanlı çalıştırılacak sözleşmeli personeller için işsizlik sigortası primi yatırılmayacağı açık bir şekilde hükme bağlandığı, bununla birlikte aynı maddenin üçüncü fıkrası kapsamında tam zamanlı olarak çalıştırılacak sözleşmeli personelden işsizlik

sigortası primi kesilmeyeceğine dair Belediye Kanununda herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı,

4447 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, bu Kanun kapsamına giren ve tadadi olarak sayılanlar arasında, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalıların da yer aldığı,

Belediyenizde tam zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi gereğince Tam Zamanlı Olarak Çalıştırılacak Sözleşmeli Personele İlişkin Hizmet Sözleşmesinin akdedildiği, bu sözleşmede de açık bir şekilde, sözleşmeli personelin sosyal güvenlik açısından 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayıldıklarının düzenlendiği dikkate alındığında,

Belediyenizde 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi gereğince Tam Zamanlı Olarak Çalıştırılacak Sözleşmeli Personele İlişkin Hizmet Sözleşmesine dayalı olarak çalışan personelden, işsizlik sigortası primi kesilmesi gerektiği düşünülmektedir.” şeklinde görüş bildirilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre istihdam edilen tam zamanlı çalışan 40 tane sözleşmeli personelin prime esas aylık brüt kazançlarından işsizlik sigortası primi hesaplanmadığı, bu suretle işsizlik sigortası işveren ve işçi primlerinin kesilmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, tam zamanlı sözleşmeli personelin işsizlik sigortası primlerinin ödenmemesi nedeniyle İdarenin herhangi bir mali külfete maruz kalmaması için, prime esas aylık brüt kazançlarından işsizlik sigortası işveren ve işçi primi hesap edilerek yatırılması gerekmekte olup yapılan işlem mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 26: Yeraltı veya Kaynak Sularından Elde Edilen Gelirlerden İlgili İlçe Belediyelerine Pay Aktarılmaması

İdare tarafından Hatay ili dâhilinde bulunan yeraltı ve kaynak sularının kiralanmasından elde edilen gelirlerden ilgili belediyelere pay aktarılmadığı görülmüştür.

167 Sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, kuyu açan kimse, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını

kullanabilir. Bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak suları (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verilebilir. Tahsil edilen kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye %25 oranında pay verilmesi gerekir.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesi ile Hatay iline bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmışlardır. Aynı Kanun maddesiyle bu illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği de kaldırılmıştır.

6360 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince mevzuatla il özel idarelerine yapılan atıfların, bu Kanun kapsamında tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri için ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, Hazineye, valiliklere, büyükşehir belediyelerine ve bağlı kuruluşlarına veya ilçe belediyelerine yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Kaynak sularının kullanım hakkının kiralanması işi 167 sayılı Kanun'a göre il özel idareleri tarafından yapılmaktayken 6360 sayılı Kanun ile birlikte yetki su ve kanalizasyon idarelerine verilmiştir.

Hatay İl Özel İdaresinin tüzel kişiliğinin sonlandırılması üzerine 167 sayılı Kanun'da il özel idareleri için tanınan kaynak sularının işletilmesi hakkı HATSU tarafından kullanılmakta ve il sınırları içerisinde bulunan kaynak suları HATSU tarafından kiraya verilerek gelir elde edilmektedir.

167 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi hükmü gereği, kiraya verilen yer altı ve kaynak sularından elde edilen kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye %25 oranında pay verilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; HATSU tarafından kiraya verilen 12 adet kaynak suyu bulunduğu görülmüş olup söz konusu kaynak sularından 2015-2021 yılları arasında toplam 4.839.917,44 TL kira geliri tahsil edildiği, ancak HATSU

tarafından ilgili belediyelere mevzuatta belirtilen oranda pay aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak HATSU tarafından kiraya verilen yer altı ve kaynak sularından tahsil edilen gelirin %25inin ilgili belediyelere aktarılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kanalizasyon Sistemine Yönelik Yapılan Harcamalardan Katılım Payı Alınmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu husus, 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Alınmaması” başlığı ile tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Su Tesisleri ve Sistemlerine Yönelik Yapılan Harcamalardan Katılım Payı Alınmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu husus, 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının

			Alınmaması” başlığı ile tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Toplu Sözleşmelere İşçilerin Yıllık İzinlerinin Düzenli Kullanımını Engelleyen Hüküm Konulması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu husus, 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması” başlığı ile tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Su Ve Atıksu Tarifelerinin Mevzuat Hükümlerine Uygun Olarak Tespit Edilmemesi, Uygulanan Tarifelerde Gerçek Maliyet Değerlerinin Dikkate Alınmaması.	2017	Yerine Getirilmedi	Bu husus, 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Su ve Kullanılmış Suların Uzaklaştırılması Bedellerinin Maliyetinin Altında Belirlenmesi” başlığı ile tekrar

			bulgu konusu yapılmıştır.
--	--	--	------------------------------